

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Tractatus V. De Ente supernaturali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

TRACTATUS V.

De Ente Supernaturali.

Radicatum Genericum est gratia, quod sit donum supernaturale. Fides, Spes, & Charitas, pro Genere dicunt, quod sunt virtus supernaturalis, secundum quod in Theologia explicantur. In Materia Prima Partis, est locus tractandi de supernaturalitate Visionis, hinc erit neceſſe penſiculatiuſ prosequi hanc materiam, ut pote eam, cuius diſſiſtuaſ redit in tot tractatibus. Ceterum ſi cuiquam mens eſſet ſecundum totam ſuam latitudinem tractare de Ente supernaturali, poſſet omnes ferme materias totius Theologiae hoc titulo comprehendere: Nam p̄missa in communi notitia supernaturalitatis, poſſet diſcurrere de cauſa supernaturalium, Deo, ejus eſſentia, attributis, ſcien- tia &c. Poſſet item deſcendere ad ſpecies entis supernaturalis, dividendo illas in ſpecies entis supernaturalis, quasdam quidem intentionales, & alias non intentionales ſeu physicas. Rurſus dividendo ſpecies entis supernaturalis intentionales evidentiam in cludentes, & evidentiam excludentes, ſub priori ageret de Visione, amore in Patria, Beatitudine, noſcibilibus in Deo. Item de iis ad quae vi ſuā naturali non poſt attingere intellectus, ut de Trinitate, Proceſſionibus &c. ſub posteriori titulo ageret de Fide, Spe, & Charitate, aliaſque virtutibus via. Accedendo autem ad ſpecies entis supernaturalis non intentionales, ſed ſimpliciter physicas; divideret eadem in ſpecies entis supernaturalis ſubſtantiales, tractaretque de unione Hypoſtatica, ejus principiis. Necessitate, Proprietatibus, Decretis; & in ſpecies entis supernaturalis accidentales, quales ſunt. Lumen gloriae, ſpecies impressa Dei, habitus supernaturalis, exiſtentia Christi in Euchariftia, &c. Item de ſpecie entis accidentalis, quae eſt gratia. Tractaret rurſus de modo acquirendi supernaturalia, ubi de Merito, Sacramentis &c. Rurſus de ſubjecto gratia; ubi ageret de Angelis & hominibus, deſcendendoque ad opoſita enti supernaturali, tractaret de peccatis, eorum ſpeciebus, pœna, &c. Sed talem hic Tractatum non eſt mens inſtituere. Unde nonniſi rationes communes supernaturalitatis expendemus, & eas diſſiſtuaſ, quae ſpecialem ſibi alium locum non vendicant.

DISPUTATIO VIII.

De Natura Entis Supernaturalis.

Primum tractandum erit de Natura Entis Supernaturalis. Sit

QUÆSTIO I.

Quid eſt Ens Supernaturale per alios?

Si unaliqua hinc vocabula attingenda. Nempe, transnaturale, præternaturale, vel inna-

turale, Contraſtaturale, vel Supernaturale. Termino transnaturale tititur Aristot. & hoc nomine vocat Metaphysicam, eam ſeſcet Philosophie partem, quae agit non de obiecto ex motu & quiete naturali intetnoscibili, ſed ſe-

(Y) cundum

Tractatus V.

254

secundum altiores rationes & formalitates. Præternaturale autem vel innaturale est, quod non est secundum ordinarium cursum rerum, v. g. innaturale est homini habere 6. digitos in una manu. Connaturale illud, quod fit contra exigentiam, inclinationem, & debitum naturæ, ut v. g. lapidem sursum ascendere. Aliud denique Supernaturale, quod est materia hujus tractationis.

1. *CLASSIS AUCTORUM* Explicat supernaturalem per varios respectus ad Deum. 1. *Aliqui* supernaturalitatem dicunt consistere in ordine ad Deum, prout est actus purus, hoc enim solo ordine, Naturæ ordinem, qui est potentialitati immersus, superat, & hæc sententia est Albertini. 2. *Alii* dicunt, illa esse supernaturalia, quæ participant divinam essentiam & ejus attributa in se, naturalia vero quæ participant in alio. 3. *Aliqui dicunt*, illa esse naturalia, quæ respiciunt Deum ut unum, quæ autem respiciunt Deum ut trinum, illa esse supernaturalia, & hanc sententiam tenet Zumel. 4. *Alii dicunt*, supernaturalitatem consistere, in connexione, quam ens supernaturale propter suam perfectionem habet cum Deo, ut est in se aut immediate aut immediatè, aut ut effectus conjunctiois immediatae. Hanc sententiam docent Fafolus & Herize, eamque ultius sic explanant. Substantia divina, est supernaturalis per essentiam; hinc fit, ut in tantum aliqua sint supernaturalia, in quantum faciunt conjungi naturam creatam, cum substantia divina; quia vero hæc conjunctio est duplex, alia physica alia intentionalis, fit ut utio Hypostatica sit supernaturalis, quæ est conjunctio physica; & visio Beata est supernaturalis, cum etiam hæc sit conjunctio intentionalis, quia vero fieri potest, ut aliqua non nisi immediatè conjungant cum Deo, fit ut habitus, & actus virtutum supernaturalium, quæ ordinantur ad immediatam connexionem, sint adhuc supernaturales. Character etiam ordinatur suo modo ad hanc immediatam conjunctio- nem: & quia etiam fieri potest, ut aliquid sit effectus illius connexionis isque supernaturalis, fit ut dotes Corporis gloriose, & alia accidentia materialia, supernaturalia sint. 5. *Explicatio* eorum est, qui universaliter docent, supernaturale esse, quod est ordinis divini; & naturalia esse, quæ non sunt ordinis divini; & sicut illa dicuntur esse ordinis humani, non quæ sunt univocæ, vel analogicæ in eodem prædicamento cum homine, sed quia specialiter revocantur ad hominem; sic illa erunt ordinis divini, quæ specialiter revocantur ad Deum, quamvis non sint in eadem ratione specifica cum Deo. Quod si ultius quæras, quænam sint illa quæ specialiter referantur ad Deum? Respondent, esse illa, quibus Deus intra ipsius ordinem, aliquo modo attingitur, vel per assimilationem participatam, quæ sit per gratiam; vel per cognitionem, qua ratione fides & visio sunt supernaturales, vel per de morem, pro qua sententia citatur Mol. Suar. At riaga. Sed in hac materia fusiores citationes pote ex Rec. Suar. in Metaph. tr. i. d. 3. S. 4. &c.

NON SATIS FACIT Prima Explicatio. Tum quia. Non implicat contradictionem, dari aliquid supernaturale, quod non veratur circa Deum prout est actus purus. Et certè defacto actus fidei circa Trinitatem non veratur circa Deum, ut actum purum, & nihilominus est supernaturalis. Attritio item de peccatis ad confessionem sufficiens, est supernaturalis; nec menattingit Deum ut actum purum, sed ut puritatem, vel præmiatorem. Item ex dictis in prima Parte, potest videri Trinitas Personarum indubie non nisi visione supernaturali; & tamen non attingi natura divina, adeoq; formalitas actus puri. Tum quia, potest esse demonstratio Metaphysica formata etiæ à philosopho Ethimico, quod Deus sit actus purus, quæ certè, cur non poterit esse naturalis; & tamen versabitur circa Deum ut actum purum. Ergo versari circa Deum ut actum purum non constituit supernaturalitatem; quod idem procedit de actibus Athel, qui negat & Deum & actum purum esse, & tamen negando actum purum, veratur circa actu purum, tanquam circa objectum; ad quod refertur relatione transcendentali. Ergo prædictus nexus cum actu puro non formalitat supernaturalitatem. Tum quia. Gratia est quid supernaturale, aliquæ habitus gratiose, & nihilominus plures habent potentialitates, ut existendi, non existendi, agendi non agendi: convenit etiam illis educi supernaturaliter; adeoque produc pendenter à subiecto, quæ certè magna potentialitas est. Ergo debes jam ostendere quid hoc non esse immersum potentialitati, sufficiens ad supernaturalitatem, qualisque potentialitas destruat supernaturalitatem, & qualis non destruat.

NON SATIS FACIT Secunda Explicatio. Tum quia, non videtur quomodo in alio anima v. g. rationalis creata, participat ex divino esse, quod si non in alio participat, deberet explicans consequenter dicere, animam esse substantiam supernaturalem, aut suam doctrinam non concludere. Tum quia non videtur quomodo Deus participari possit ut est in se, participationem immobili, non conveniente naturalibus. Tum quia ut arguit Rec. Suar. Ista participatio Dei ut est in se, vel est per identitatem, & sic nullum creatum erit supernaturalis: quia nullum creatum identificari potest Deo; vel debet esse participatio per unionem personalem, & sic sola illa erit supernaturalis; vel per possessionem, & sic sola Vita erit supernaturalis; vel per similitudinem, & sic multa entia naturalia erunt supernaturalia: quia homo v. g. est magis similis Deo, quam auctoris supernaturalis; vel denique per causalem, & sic omnia naturalia erunt supernaturalia, omnia enim causantur à Deo.

Non

R. P.
THEML
zia nowss
Tbm. Act.
ID. VI

Disputatio VIII.

255

NON SATIS FACIT Tertia Explicatio. Tum quia non implicat contradictionem, ut aliquid respiciens Deum ut unum, sit supernaturale, in modo defacto quae respiciunt Deum ut unum, sunt supernaturalia v. g. actus fidei, quem in Symbolo facimus. Credo in unum Deum; quo etiam revocari potest, si teneas divinam essentiam videri posse sine personis, quo casu erit actus supernaturalis, & tamen non attingens Deum ut Trinum. Tum quia, si id est supernaturale, quod respicit Deum ut Trinum, vel ista supernaturalitas oritur ex modo nonnisi versandi circa Deum ut Trinum vel ex ipso objecto. Si primum. Ergo marca est explicatio; nihilque dixit, cum nihil dixerit de eo, quod est ultimum in re, nempe modo tendendi in Deum quam Trinum; qui modus est ratio supernaturalisandi: Quodsi ex ipso objecto desumitur ista supernaturalitas, praeter infra dicenda, hoc facit in contra, quia scilicet is qui negat Trinitatem, vel illam blasphemat, facheret actum supernaturale; versatur enim circa Trinitatem; Neque valet si dicas: quod ista actus versentur circa Trinitatem quasi per modum fugae: quia jam reducis, supernaturalitatem, non in Trinitatem, sed in Trinitatem, & modum versandi circa illam, non per modum fugae; restabitque tibi de novo explicare, unde hoc sit, quod versari circa Trinitatem non per modum fugae, constituit actum supernaturale. Tum quia si supernaturalisativum esset sola Trinitas secundum quod terminata est, hujus, non alia esset ratio: quam quod Trinitas naturaliter non sit cognoscibilis: quia jam non Trinitas quam Trinitas, sed quam non cognoscibilis naturaliter, esset supernaturalisativa; Jamque erit vera hec universalis, quod naturaliter cognoscibile non est, illud supernaturalisat, quod tamen dici non potest: Nam unio Hypostatica non potest etiam naturaliter cognosci, neque tamen per se supernaturalisabit: quia non respicit Trinitatem quam Trinitas est. Denique haec explicatio petit principium. Quero, quid supernaturaliter entia? respondes, referri ad Deum ut Trinum, quero, quare referri ad Deum ut Trinum supernaturaliter? respondes; quia Trinitas non nisi supernaturaliter cognosci potest, de quo ipso quero, quid sit hoc supernaturaliter cognosci?

NON SATIS FACIT Quarta Explicatio. Quia imprimis non implicat contradictionem, dari aliquid supernaturale, quod tamen non conjugat cum Deo; & quam adferes implicantiam, illa petet principium. Deinde vel debet esse conjunctio ista cum Deo, ut fine naturali, an cum Deo ut fine supernaturali? si est conjunctio cum Deo ut fine naturali, multa quae sunt naturalia erunt supernaturalia, ut amor naturalis Dei bene facientis. Si autem ista conjunctio cum Deo, ut fine supernaturali debet esse. Ergo petit principium; hoc enim ipsum est, quod queri-

tur, quid sit hoc esse ut finem supernaturalem: aut ad interrogationem de genere supernaturae, respondes per speciem entis supernaturalis, hoc est, per conjunctionem cum Deo ut fine supernaturali; sicut autem non recte definitur animal per hominem; ita nec recte definitur supernaturale ut sic, per finem supernaturalem, tanquam suam speciem. Tum quia. Vel ista conjunctione cum Deo, est quid commune ad conjunctionem per actum naturalem & supernaturalem vel non, si est quid commune, non respondes ad punctum: hic enim queritur de ratione speciali supernaturalitatis: si autem non est quid commune, da fundamentum distinguendi has duas conjunctiones. Tum quia. Si impossibilis esset visio, & unio hypostatica, non sequeretur, quod impossibilis foret character supernaturalis, actus supernaturalis &c. quo casu praedita non dicent ordinem ad ea quae conjugunt immediatè cum Deo, & tamen essent supernaturalia. Ergo apparet aliunde rationem supernaturalitatis, & non ex illa conjunctione desumi. Denique haec explicatio, non exhaustit difficultatem. Quero, quare unio Hypostatica & Visio, est supernaturalis. Respondes: quia sunt immediata conjunctione cum Deo; de hoc ipso quero, quare id quod est immediata conjunctione cum Deo, est quid supernaturale, cum etiam dentur aliqua conjunctiones immediatae cum Deo, & non supernaturales, qualis est cognitio naturalis de Deo: & aliqua etiam dantur, quae sunt supernaturalia quoad substantiam, neque tamen dicunt immediatam conjunctionem cum Deo, v. g. character. Addo, prius est esse absolutum, quam respectivum. Ergo etiam prius erit esse in se characterem, posterius dicere eundem, immediatam conjunctionem cum Deo, tunc quero, pro illo priori, vel jam intelligi potest supernaturalis, vel non. Si primum. Ergo supernaturalitatem non sumit ex illo ordine. Si secundum, non respondes ad punctum: quia hic queritur de conceptu supernaturalis absolute, & omnem respectum antecedente. Quamvis autem PP. asteruerint contra Pelag. gratiam unientem nos cum Deo, tanquam cum objecto Beatitudinis aeternae, nolebant per hoc decernere, quidnam sit supernaturalisativum ut sic: nam de eo non habebant questionem.

NON SATIS FACIT Quinta Explicatio. Tum quia. Non exhaustit difficultatem. Quero enim quare v. g. penetratio corporum sit supernaturalis, respondes: quia est ordinis divini, quero, quare est ordinis divini? respondes: quia specialiter refertur ad Deum, quero, quare specialiter refertur ad Deum specialitate fundante supernaturalitatem? respondes; quia specialiter producitur a Deo. De hoc ipso quero, quid sit specialiter produci, specialitate fundante supernaturalitatem. Quero item cum habeat suam specialem productionem Angelus, cur illa ta-

(Y) 2 mei

men productio non est supernaturalis, est autem supernaturalis productio amoris sicut oportet, respondebis, producere Angelum specialiter Deum, sed tanquam Autorem naturalium: de hoc ipso quero, quid sit producere Deum tanquam Autorem supernaturalium. Tum quia. Ut bene communiter urgetur, inquiri potest, Cur penetratio corporum sit magis ordinis divini, quam anima rationalis, vel Angelus? Tum quia. Si hoc quod est esse specialiter ordinis divini constituit supernaturalitatem. Quero, vel haec specialitas consistit, in participatione esse divini intentionalis, vel in participatione physica: si in physica. Certe magis Angelus participat de divinitate, quam actus supernaturalis facit divinam. Si autem consistit in participatione intentionalis, character non erit supernaturalis, & alia, quibus quoad entitatem non convenit esse visionem & amorem Dei, quae duo sunt participatio Dei intentionalis. Unio item Hypostatica cum lapide non est supernaturalis: quia non posset ordinari ad visionem Dei. Denique qualiscumq; tandem participatio ista est esse divini, vel est univoca, vel Analogia. Si primum. Erit impossibile ens creatum supernaturalis: quia impossibilis est participatio univoca naturae divinae, ut est in se. Si autem stabit in participatione analogia: quaelibet creatura erit supernaturalis: qui quaelibet dicet esse participantum analogum.

RESPONDEBIS 1. Creationem v. g. animae non esse specialiter ordinis divini, quia est debita animae, quae est ordinis naturalis.

CONTRA. De hoc ipso queritur, quid sit hoc esse debitum ordinis naturali, prout ille distinguit supernaturali.

RESPONDEBIS 2. Ad supernaturalitatem requiri ut attingat Deum intra suum proprium ordinem.

CONTRA. Quero, quid est hoc, attingi Deum intra suum proprium ordinem attingentia supernaturalitatis?

RESPONDEBIS 3. Sicut Volitio, quae attingit hominem intra suum ordinem, qui est liber, evadit humanam: quia est libera: nam volitiones necessariae non dicuntur humanae. Sic & quae attingit Deum in suo ordine, dicetur divina, adeoque supernaturalis.

CONTRA. Hoc quod est esse actionem humanam explicas per formalitatem liberam, explica ergo itidem quid est esse actionem quodammodo divinam, in ordine ad fundandam supernaturalitatem.

ADDIT Rec. Suar. exemplum hoc non esse ad propositum: quia eadem entitatem volitio potest esse humana, & non humana, libera, & non libera; adeoque ista non mutant essentiam, vel entitatem, ordo vero supernaturalis mutat essentiam & entitatem.

Proponuntur aliae Explicationes.

2. CLASSIS Explicationum est. Quae dicit stare supernaturalitatem in connexione cum gratia sanctificante: ita ut supernaturalia sint ordinis gratiae, in hac Classe est Ripalda, Rec. Suar. loco citato, Paragr. 8. & alii.

NON SATIS FACIT 1. haec explicatio. Quia non implicat contradictionem, esse aliquid supernaturale; & tamen non dicere connexionem cum gratia. Imo saltet in sententia Rec. Suar. modus ille qui facit penetrationem corporum, & eorum replicatio, est supernaturalis, nonamen videtur habere ullam connexionem cum gratia. Sicut nec ubi Eucharisticum, & modus existendi per se accidentium Eucharisticorum.

RESPONDET. Rec. Suar. Illa ideo esse supernaturalia, quod non possint quidditatem intelligi nisi a scientia per se infusa.

CONTRA. Tum quia. Ipsum illud objectum in se vel est supernaturale in se, vel non? si non est supernaturale in se, non potest redditum supernaturale ex eo: quia non potest attingi nisi scientiam infusa: quia esse supernaturale, est esse primo intentionale: nullam autem primo intentionalem denominationem potest tribuere scientia, & cognitione, objecto. Quodsi in seipso est supernaturale. Quero per quid? non per scientiam illam infusam, ut probatum, non per connexionem cum gratia, quia nullam dicit ubi Eucharisticum, vel ubi accidentium; vel potius modus existendi corundem. Ergo nondum explicas quid sit supernaturale. Tum quia, immemor a sumitur, illa esse supernaturalia, quae sunt attingibilia, non nisi scientiam infusa. Nam secreta coditum nostrorum, &c. similia, v. g. cognitione intuitiva substantiae Angelicæ, quae haberetur in hac vita, requirunt scientiam per se infusam; & tamen objecta ista, sunt naturalia. Tum quia. Si queram quare modus existendi accidentium Eucharisticorum sit supernaturalis respondebis, quia est ordinis gratiae. Quero, quare sit ordinis gratiae? respondebis, quia a nulla scientia attingi potest, nisi ab infusa. Quero, quare nulla alia potest attingi? respondebis: quia est supernaturalis, & de hoc ipso quero, quid sit?

NON SATIS FACIT 2. Quia non exhausta difficultatem. Quero quare aliquid sit supernaturale? respondebis: quia est ordinis gratiae, quae est quid supernaturalis, de qua ipsa gratia quero, quare sit supernaturalis? non enim est supernaturalis ex ordine ad aliquam aliam, quia daretur processus in infinitum, non etiam ex ipsa: quia non implicat gratia quae sit qualitas ordinis naturalis, per quid ergo illa gratia constituitur in ordine supernaturalis.

RESPONDET. Rec. Suar. Illa esse ordinis ejusdem cum gratia: quae aut sunt ejus proprietates aut ad dispositiones illam.

CONTRA. Ipsa gratia, ipsis ejus proprietatis

R. P.
THE MLC
zia nowss
Tom. I. et
D. VI

bus, dispositionibus, debes aspighare rationem communem supernaturalitatis, quare quæ sit illa? Deinde modus existendi accidentium Eucharisticorum est supernaturalis, unio item personæ divinæ cum irrationali natura, esset supernaturalis, neque tamen apparet, quomodo ista dicerent connexionem per modum proprietatis, vel dispositionis ad gratiam.

NON SATIS FACIT 3. Quia per oppositos explicare supernaturalitatem per ordinem ad naturam supra quam est, est explicare per aliquid respectivum, adeoque quærendum esse priorem conceptum. Ergo etiam explicare supernaturalitatem per ordinem ad gratiam, erit explicare per aliquid respectivum.

DICES. Cum Rec. Suar. De facto ad talem ordinem elevat nos gratia: efficit enim nos confortes divinæ naturæ, hinc in Catech. Pii V. gratia appellatur qualitas divina.

RESPONDE TUR. Non negamus aliquam supernaturalitatem constituere in esse divino, quod facit etiam gratia, sed negamus id omni supernaturalitati convenire. Quando autem S. Paulus per excessum etiam descensus in cor humanum explicat supernaturalitatem, id non procedit de supernaturalitate ut sic, sed de supernaturalitate Beatifica. Unde nec negamus quod supernaturalia intuitivè cognosci non possint nisi scientia per se ipsa, sed negamus in ante non supponi in objecto supernaturalitatem; & de hac quærimus, quid sit?

INSTAT cum Ripalda. S. Tom. 1. 2. q. 52. a. i. in Corp. explicare supernaturalitatem visionis per connexionem cum gratia, & ad i. virtutes Theologicas per ordinem ad gratiam; & contra Pelag. excellentiam actus fidei explicat, per ordinem ad justificationem.

RESPONDE TUR. Explicando Auctoritates dictas, quod scilicet S. Th. 1. 2. hoc solum intendat; quod secundum proportionem esse physici, sit proportio esse supernaturalis, & quia in naturali esse, datur vita, quæ est radix reliquarum perfectionum, ita in esse supernaturali, datur vita gratiae, quæ est radix reliquarum perfectionum: concessisque illis & aliis verbis S. Thom. prout sonant, dici potest, quod illic nolit S. Th. tradere rationem communem supernaturalitatis, per quam ipsa vita supernaturalis, seu gratia in esse supernaturalis, constituantur. Et certè alia est formalitas supernaturalitatis, & alia formalitas gratiae per ordinem ad quam explicat S. Th. supernaturalitatem, tanquam per nobilissimam speciem supernaturalitatis in hac vita.

3. CLASSIS explicantium, est Recentiorum, cui initium dedit Ant. Perez Rom. Professor, ut refert. Rec. Suar. §. 6. Explicatio in hoc stat. Duplex est donorum Dei genus quoddam, quod est omnino revocabile cum Deus voluerit; & aliud genus, quod est propriissimum donum, quod nobis Deus dat per donationem irrevocabilem

quantum ex Deo, quod propriissimum est esse donationem, quod constat ex lib. 1. ff. de Donationibus, dicitque supernaturalis esse donum irrevocabile, quantum est ex illo, & ex Deo.

NON SATIS FACIT 1. hæc explicatio. Tum quia, non implicant contradictionem, produci qualitatem spiritualem supernaturalem suâpte naturâ cessantem, ergo ista irrevocabilitas, & perpetuitas ejusdem, non est de essentia supernaturalitatis. Tum quia, prædictus Auctor istam irrevocabilitatem explicat per connexionem cum Beatitudine supernaturali: certè non implicant qualitas nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Tum quia, per Lugo & alios non implicant contradictionem, qualitas spiritualis producta ab igne elevato, & afflata, immediatè substantiarum spiritualium, cuius productio erit supernaturalis, & tamen nullo modo ordinata ad Beatitudinem supernaturalem. Ergo supernaturalitas nec in isto ordine, nec in irrevocabilitate consistit.

NON SATIS FACIT 2. Quia aliqua sunt quæ defacto non sunt annihilanda, possunt tamen annihilari secundum potentiam ordinariam, alia autem sunt quæ non possunt annihilari per ipsum, etiam in ordine ad absolutam potentiam v. g. Beatitudo supernaturalis, certè gratia non dicit majorem in annihilabilitatem, ac Angelus in ordine ad potentiam naturalem in annihilabilis, & tamen Angelus non est quid supernaturalis. Ergo cum gratia non sit magis in annihilabilis, non erit etiam supernaturalis. Rursum, antecedenter ad promissionem Dei de conservanda Beatitudine, posito quod ipsa per potentiam absolutam sit annihilabilis, habebatne ius iustius conservationis vel non, Beatitudo, & quæcunque alia dona supernaturalia, si non habebant. Ergo solo extrinseco Dei decreto reddita sunt supernaturalia: quia irrevocabilia. Si autem antecedenter ante istud decretum, jam erant irrevocabilia. Ergo Visio Dei temporanca non erit supernaturalis: quia nec irrevocabilis, utpote temporanca, & si dices, exigere illam visionem irrevocabilitatem, dicam etiam non nisi exigere supernaturalitatem; sed non esse supernaturalis, quia nec esse irrevocabilem. Deinde non implicant contradictionem, ut perpetuitatem in ordine etiam ad potentiam absolutam det Deus beatitudini naturali, sicut dedit supernaturalis, quo posito, quare, an illa Beatitudo fore naturalis, an supernaturalis: si naturalis. Ergo aliquid irrevocabile etiam per ordinem ad omnipotentiam divinam absolutam, non est supernaturalis. Siquidem illa Beatitudo fore naturalis, & tamen irrevocabilis. Quod si illa Beatitudo fore supernaturalis. Ergo non stas in suppositione: nam procedit argumentum, & suppositione de Beatitudine naturali. Neq; valet, si dicas Beatitudinem naturalem non exigere irrevocabilitatem. Cur non enim etiam Beatitudo naturalis saltem possibilis exigit irrevocabilitatem.

(Y) 3 CUM

Cum hoc ipso, non esset Beatus, si esset revocabilis, non haberet enim statum naturalem omnis boni naturalis securam possessione felicem. Et quidem procedit hoc magis exinde: quia posibilis est per aliquos Autores substantia inannihilabilis, cui certe competit exigentia irrevocabilitatis: & tamen illa substantia, erit adhuc naturalis per eosdem. Denique in visione & amore Dei, qualis est in patria, alia est formalitas supernaturalitatis, & alia perpetuitatis: nam visio temporanea est vera visio, & verè supernaturalis: nec tamen habet formalitatem perpetuitatis: quero ergo de illa formalitate supernaturalitatis prout condistincta à perpetuitate, in quo confitat?

NON SATISFACIT 3. Quia multa sunt supernaturalia, quæ non exigunt sui perpetuitatem, ut arguit Rec. Suar. v. g. ubi Eucharisticum, modus existendi per se accidentium, unio cum forma cadavericatis in Christo saltem possibilis. Unio item Hypostatica partialis ad partes materiae, quæ deperdebantur, qui ipse medius terminus in hoc exemplo urgetur. Nam multa auxilia actualia non durant nisi unico instanti, & nata sunt nonnisi illo durare, & tamen sunt supernaturalia. Neque valet, quod dicitur ordinari illa ad fructum irrevocabilem, quia vel in sua entitate, sunt irrevocabilia & inannihilabilia, vel non: si non. Ergo non sunt in entitate supernaturalia. Si autem sunt in entitate sua irrevocabilia, & inannihilabilia, quomodo nata sunt durare nonnisi uno instanti. Deinde, prius debent supponi illæ gratiæ supernaturales, quæ intelligantur fructus earundem: nam gratiæ habent se per modum causæ, fructus per modum effectus. Ergo per hoc posterius in ratione supernaturalis constitui non possunt. Et sicut immutabilitas Dei, non derivat se sola immutabilitatem in visionem, ita nec fructus irrevocabilis derivabit irrevocabilitatem in gratiæ.

Denique immerito supponit hæc sententia, quod Beatus etiam per ordinem ad potentiam absolutam sit irrevocabilis: est enim irrevocabilis nonnisi ex suppositione quod non sit revocanda, ut dictum in materia de visione Dei.

Illa autem quæ adserit Perez pro sua sententia, non convincunt. Nam ad Rom. 11. solum dicitur, quod Deus quæ promisit non revocet, quod verum est de donis etiam ordinis naturalis. Christus etiam Dominus prædicens implenda quæ dixit, non agit de supernaturalitate: sed de sola veridicitate, quæ extenditur ad prædicenda etiam naturalia v. g. adventum Antichristi.

QUÆSTIO II.

Quid prænoscendum, de Natura Entis Supernaturalis.

PRÆMITTO 1. *Ly supernaturale, ex vi modi significandi est quid respectivum.*

RATIO. Quia respectivum semper est aliud extra se. Jam autem supernaturale ex vi modi significandi, est etiam ad aliud, nempe ad naturam supra quam est, revocaturque respectus proxime ad respectum diversitatis, qui est quasi fuga quædam relativa: Sic enim inter actus voluntatis dantur quædam que sunt quæ fuga à termino, hoc est dissimilitudo, oppositio, diversitas; & aliae sunt relationes, que sunt per modum prosecutionis termini, quæ est identitas, similitudo, æqualitas. Porro hoc quod est esse quasi fuga à termino, interdum est talis fuga, ut importet ipsam etiam negationem relationis, & ita esse absolutum, est fuga esse, quod sit ad aliud, sed talis fuga, quæ negat ipsam relationem. Alia autem, ita sunt fuga à termino, ut non negent esse tamen ad aliud; & hoc est communis omnibus relativis diversitatis. Ex ita albedo comparata ad nigredinem negat quidem terminum, qui est nigredo, sed non negat dissimilitudinem seu relationem diversitatis, consequenter non est fuga termini, exclusiva, esse ad aliud. Ipsum etiam supernaturaliter relationem diversitatis à natura, & rationem in æqualitatem oriundam ex superantia naturæ, à qua dicet quidem fugam, non tamen negat relationem diversitatis, sed erit respectum quid ad naturam, supra quam est.

PRÆMITTO 2. *Quamvis supernaturale ex modo significandi sit quid relatum, nihilominus habet aliquid esse absolutum, secundum considerationem metaphysicam, secundum quod, prius tamen quæcumque esse respectivo.*

RATIO. petatur ex hoc principio alias examinato, quod absolute sunt priora respectivis, sicut prius est esse in se quam ad aliud.

PRÆMITTO 3. *Hoc ipsum esse absolutum competensenti supernaturali debet esse ex superantia tamen radicaliter sumpta.*

RATIO. Quia hoc ipsum depositum nomen supernaturalis, quam superantiam examinando Autores, inquirunt, quid veniat nomine naturæ, supra quam dicitur esse supernaturalis. Quod ut fiat,

PRÆMITTO 4. *Nomine natura supra quam est supernaturale non posse venire naturam nisi pro tota rerum universitate spectatam. Ratio. Quia hoc ipso supernaturale est supra id ipsum, ut pote contentum in tota universitate supra quam supponitur esse supernaturale, sicut autem dici potest esse supra se ipsum.*

PRÆMITTO 5. *Licet supernaturale excedat vires activas naturæ: nam hoc ipsum non est supernaturam, si non esset supra vires naturæ: nihilominus nomine naturæ, non debent venire sole vires activas naturæ, supra quas debeat esse supernaturale, nec per hoc præcise, ut sic, formalitatur ratio divinæ naturalitatis, est Præmissum contra Suar. & Valq.*

R. P.
THE MLC
zia nowss
Tbm. Iet.

II. VI

Vasq. qui docent illud esse ens supernaturale, quod quamvis continetur inter vires passivas naturae, non tamen continetur intra vires naturales activas.

RATIO. Tum quia. Hoc quod est esse supra vires naturae activas; vel debet esse supra vires activas ut sic, vel supra vires naturales. Si supra vires ut sic, etiam erit supra vires supernaturales, quae continentur sub viribus ut sic. Si autem supernaturale, debet esse supra vires activas naturae, prout illa superatur a supernaturale: non autem supra vires illas supernaturales: de hoc ipso quero, quid sit illa natura, de hoc ipso quero, quid esse supra vires naturales, quero quid sit non esse supra vires illas supernaturales, sed secundum illas? & per quid illæ vires in ratione supernaturalium constituentur, hoc enim est, quod in praesenti ignoratur, per quid item distinguuntur vires illæ naturales a supernaturalibus. Tum quia ut urget Arriaga prima parte d. 3, n. 50. Causa efficiens ut talis non est natura. Ergo ut aliquid sit supra naturam formaliter, non requiritur ut sit supra causam efficientem. Unde etiam accidentia, quæ non sunt natura, in ratione tamen causæ efficiens, univocè convenient cum natura. Tum quia hoc, quod est non continetur intra vires activas naturae, est praedicatum negativum: nihil enim plus importat quam defactum virium in causa, hoc autem negativum debet supra aliquid absolutum fundari; & quidem supra supernaturalisativum formaliter, supra quod fundetur praedictum praedicatum negativum. Urgetur etiam in contraria, quod vihius explicatio sequeretur, productionem animæ rationalis esse supernaturale: quia excedit vires activas naturae. Neq; valet si dicas, quod anima rationalis producatur ad exigentiam dispositionum: quia illæ non agunt productionem animæ rationalis; tu autem universaliter supernaturale definis, per non contineri in viribus actibus, & si ad exigentiam illarum dispositionum producet generans animam rationalem; non esset illa superans vires activas, ex sola illa productione. Ergo cum non possit a viribus creatis produci, ex hoc ipso per contrariam proportionem, erit anima supernaturalis. Praecipue autem: quia saltem ipse Angelus non producitur abullo agente naturali; nec ad exigentiam dispositionum; & tamen est quid supernaturale; quod si recurras sufficere ad hoc ut Deus tanquam auctor naturæ producat Angelum. De hoc ipso queritur, quid sit a Deo & taliter sumpto, produci. Unde quamvis verum sit, quod nonnullum supernaturale continetur intra vires naturae, inde tamen non sequitur omne illud, quod non continetur intra vires naturae, jam esse supernaturale. Et sicut nullus quidem est Leo qui non sit animal, falsum tamen est, omnem animal esse Leonem: sic etiam quamvis

nullum sit supernaturale, quod continetur intra vires naturae, non tamen omne quod non continetur intra illas, jam est supernaturale.

PRÆMITTO 6. *Nomine naturæ, supra quam est supernaturale, non venire vires passivas*, seu subjectivas naturæ, ita, ut esse supernaturale, sit esse supra vires passivas naturæ.

RATIO 1. est. Quia respectu supernaturalis, vel habet potentiam illa natura receptivam, vel non habet: si habet. Ergo non erit quidquam supra vires passivas: quia neq; supra potentiam receptivam. Ergo ulterius, vel nihil est supernaturale, cum nihil sit supra vires passivas naturæ. Vel supernaturale non est illud, quod sit supra vires naturae passivas. Si autem non habet potentiam receptivam respectu illius naturæ. Ergo nec divinitus illam recipere poterit: quia scil. potentia passiva identificata est realiter ipsi naturæ. Sicut ergo haec natura non potest reddi alia, sic nec potest reddi receptiva, ex non receptivo; si non habet potentiam passivam respectu ejusdem.

RESPONDEBIS. Quod in natura habeatur non nisi potentia remota passiva.

CONTRA est. Quando redditum natura habens vires passivas proximas, vel illis viribus medianibus recipit illa supernaturalia; ita ut solum illud proximum medians recipiat; non autem remotum. Si recipit solum proximum medians. Ergo nec remotè est capax natura entis supernaturalis. Quod urgeridebet proportionaliter ad ea quæ dicta sunt in physicis; ubi diximus per nullam superadditam potentiam, materiam recipere formas. Si autem potentia illa remota, positis viribus illis proximis passivis, immediate recipit ens supernaturale, æquè se habet in recipiendo nunc, ac in ante, dum erat non nisi remota potentia. Ergo si nunc potest recipere ens supernaturale; etiam ante vires istas proximas recipere potuit.

RATIO 2. est. Quia quamvis elevari possit agens ad producendum aliquid supernaturale, non sequitur elevari posse vires passivas naturæ. Ratio est. Quia hoc, quod est agere effectum, non est sola præcise entitas agentis, si spectetur completè agere quam agere. Jam autem esse receptivum alicujus, ut quod, est ipsa entitas virium passivarum naturæ, quæ ipsa sicut mutari non potest, sic non potest reddi ex non potente recipere, potens recipere. Est quidem verum, quod agens elevatum, sit ipsum illud quod agit tanquam subjectum denominationis, vires tamen quibus agit, sunt ab illo distinctæ realiter, nempe v. g. lumen, habitus infusus, aut vicem illorum supplens auxilium; jam autem vires passivæ, quibus reciperetur aliquid supernaturale, non posunt esse distinctæ realiter, sunt enim ipsum illud naturale, dans se in partem supernaturale, quod dans se in partem, est ipsum illud realiter. Cui doctrina favet communis

(Y) 4 Philo-

Philosophia, quæ causalitatem materialem, dicit insupplebilem, secùs causalitatem efficientis.

RATIO 3. est. Quia si esse supernaturale est supra vires passivas naturæ, deberent illæ per aliquid elevari; ad illud ipsum elevativum vel dabitur alia elevatio, & sic dabitur processus in infinitum; si non dabitur aliud elevativum. Ergo sicut illud ipsum elevativum immediate recipit natura, habetq; ad illud vires passivas; ita habebit & ad alia supernaturalia.

NEQUE valet si dicas. Illud elevativum & ad alia recipienda elevare; & ad se, ad eum modum quo unio est ratio uniendi se, & alia à se; non inquam valet: quia quod unio sit ratio uniendi se & alia à se, hoc inde profiscitur: quia est talis ratio formalis, quæ in suo conceptu nihil tale involvit, quod inferat unibilitatem in unione, similem unibilitati extremi; Jam autem illud elevativum, involvit elevabilitatem; similem elevabilitati reliquorum, ad quæ elevat: posito enim quod v.g. sit gratia Ens supernaturale, indigebit natura ad illam recipiendam elevari, quia elevabilitas illius defumitur ex respectu ad illud Ens supernaturale, quod est gratia, & quia ipsum illud elevativum est Ens supernaturale, dicens ad illud respectum natura adhuc debet elevari, quia & ipsum illud elevativum est supernaturale, elevabilitas autem ex supernaturitate oritur.

CONFIRMATUR. Antecedenter ad receptibilitatem, est ipsum in sua Entitate receptibile constitutum, & quidem in bonitate supernaturali, per quid ergo, pro illo priori supernaturaliatur. Et certè prius est esse, quām receptibile esse, nec in albedine, hoc est, primò essentialis conceptus, receptibile esse, sed aliquid aliud prius. Ergo & per proportionem, prius erit esse supernaturale, quām non posse recipi à viribus passivis naturæ, & de hoc ipso quaro; quid sit illud supernaturale, Superantia virium receptivarum est quid respectivum, da ergo priorem conceptum absolutum. Et certe advenit albo prædicatum receptibili, daturque aliquid per modum subjecti, de quo verificatur ly non receptibile, secundum vires passivas Naturales, de illo ergo subiecto quaro, per quid primò constituantur, idq; in ratione supernaturali. Et hæc confirmatio ostendit, quod supernaturale, non constituantur per esse superans vires naturæ passivas.

DICES 1. ex Ripalda d. 8. n. 14. Dantur dona, quæ exigunt fieri à causa supernaturali operante; sed repugnat inesse subiecto potentiam passivam supernaturalem ad dictos actus: quia ut operetur supernaturali causa efficiens, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti.

RESPONDEatur. Ut operetur causa efficiens supernaturali, oportet quod non operetur juxta exigentiam subjecti, hoc est, produ-

cendo ens excedens, sed potest operari juxta exigentiam subjecti, hoc est, juxta entitatem recipere illa dona aptam, modo educantur in statum existentia.

DICES 2. Nulla existit potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua potentia naturalis activa: potentia enim passiva non est ad effectum impossibilem.

RESPOND. Hæc propositio: Nulla existit Potentia naturalis passiva, cui non respondeat aliqua Potentia naturalis activa, hoc sensu vera, quod nullum detur producibile naturaliter, cui non respondeat productivum naturaliter, sed non est hoc sensu vera, quasi subjectum, quod potest aliquid recipere, exigat illud produci. Aut ad maximum Potentia Passiva debet respondere Potentia activa naturalis, cui cil. illud producere non sit supernaturale, quamvis illud productivum sit in sua entitate supernaturale.

DICES 3. Supernaturale superat vires activas naturæ. Ergo & passivas.

RESPONSUM adlatâ suprà disparitate. Quamvis autem ponatur, quod nonnisi media unione recipiatur ens supernaturale, non sequitur elevare illam vires passivas, sicut nec sequitur dum mediâ illâ naturalia entia recipiuntur: quia unio nec adfert, nec auget vires passivas, sed supponit.

Hoc præmissum videtur tenuisse S. Augustin. de Præd. SS. cap. 5. Posse habere fidem, naturæ hominum; habere autem, gratie fidicium. Et S. Th. 1.2. q. 113. a. 10. Iustificatio impis non est miraculosa; quia naturaliter anima, est gratia capax.

PRÆMITTO 7. Nominis nature venire substantiam treatam, vel creabilem; ita ut quod excedit omnem substantiam creatam vel creabilem, illud sit supernaturale.

RATIO. Tum quia ita innuit S. Th. 1.2. q. 10. a. 1. in Corp. Natura dicitur quælibet substantia & secundum hoc, illud dicitur esse naturale, quod convenit rei secundum suam substantiam. Inferes. Ergo universaliter quod non convenit omni absoluto substantiæ, supernaturale effimilia habet ibidem q. 110. a. 2. ad 2. Nec est ratio, quod illic S. Th. non accipiat naturam pro ut superatur à supernaturali. Tum quia, nulla potest haberi commodior acceptio natura supra quam sit supernaturale; & tamen debet haberi, ut vult ipsa notio nominis. Tum quia supernaturale ex vi nominis dicit esse supra naturam, & quia est supernaturale sine addito, debet etiam esse suprà naturam sine addito. Natura autem sine addito, supponit pro substantia ex. Phys. tex. 3. ubi Philoponus dicit Substantiam esse naturam. Hinc

COLLIGES. Supernaturale esse quid respectivum ex modo significandi, ut dixi Præm. 1. habere tamen in se aliquid absolutum, ut dixi Præm. 2. & quidem petibile, ex hoc quod sit suprà naturam? ut dixi Præm. 3. Cujus natura nouissima

R. P.
THEML
zianowss
Tom. I.
D. VI

Disputatio VIII.

261

nomine non venit tota universitas rerum, ut dixi Præm. 4. sed neque solæ vires activæ, ut dixi Præm. 5. Imò nec supernaturale debet esse supra vires passivas, ut dixi Præm. 6. nec erit jam quidquam residuum unde desumatur supernaturalitas, quam ex superantia cuiuscunq; naturæ creatæ, vel creabilis. Ut dixi Præm. 7. hoc ultimum ut explanetur sit.

QUÆSTIO III.

Explicatur Natura Entis super-naturalis.

DICENDUM est. *Ens supernaturale absolu-*
*D*aceptum, est esse excedens quamcunq; exigentiam substan-
tia creatæ, aut creabilis radicaliter accep-
tum. Seu, quod est radix superandi exigentias omnis substan-
tia productæ, & producibilis; supernaturalis autem respectivæ acceptum,
est esse excedens quamcunq; exigentiam substan-
tia creatæ, aut creabilis, formaliter accep-
tum.

PROBATOR 1. Conclusio. Quia prædicta definitio, competit omni, soli & semper supernaturali; proceditq; per prima.

PROBATOR 2. Quia nulla-melior & com-
modior assignari potest definitio, & prædicta nullo vito laborat.

PROBATOR 3. Quia Definitiones concipi-
endæ sunt conformiter ad ipsas etiam significa-
tiones vocum; alioquin non hoc, sed aliud quid-
pianum definietur: prædicta autem definitio pro-
cedit attendendo ad ly supernaturale, & quæ-
cunque alia adfertur, aut legitima non erit, aut
ad vim vocis non attendet. Sed insuper.

EXPLICATOR 1. Conclusio discursus Magi-
stri meorum Magistrorum; quo titulo appelle-
rate consuevi Piæ memorie R̄idum P. Laurenti-
um Pikarski, Virum magni, & accurati inge-
nii, cuius Philosophica & Theologica scripta,
utinam lucem vidissent. Substantia quæcunq; crea-
ta, suscipit quædam à Deo causante, quæ
ex vi suæ naturæ exigit tanquam sibi debita, aut
saltæ alicujus alterius perfectioris substantiae
à Deo creabilis perfectionem non superant;
v.g. homo aliquis suscipit à Deo vim portandi
io. libras, aliquis verò alius, quascunq; defacto
continet terra & aqua univerfæ; qualis est At-
las. Jam vis portandi prima, defacto convenit
homini ex principiis naturalibus, & est juxta
exigentiam ejus; altera verò non est quidem
juxta naturalia hominis principiæ, atamen
Deus potest creare talem substantiam portati-
vam supra cuius vires hæc non essent. Et uni-
versalius supra suas exigentias. Eadem substan-
tia creatæ à Deo suscipit alia quædam, quæ non
modò suam exigentiam superant; sed planè
Deus talem substantiam facere non potest, cu-
jus perfectionem naturalem non superent. &
hæc vocantur excedentia, seu supernaturalia.

EXPLICATOR 2. Fundamento accepto ex

S. Th. 1. 2. q. 3. ad 2. Alia est hæc propositio,
Non est hoc secundum exigentiam naturæ; &
alia, Est supra exigentiam naturæ. Nam prius
illud est ratio generica communis etiam ad ex-
cellentias, & defectus, qui dicuntur non esse
secundum exigentiam naturæ; & posterius
non nisi nobilitatem quandam indicat, & quidem
cum titulo excessivi; hoc posterius competit
supernaturali, quod ex vi etiam nominis impor-
tat superantiam naturæ. Quia autem esse su-
pra exigentiam, & supra debitum, pro eodem
sumuntur, erit necesse videre, supra quod debitum
naturæ dicatur Ens supernaturale. Por-
rò hoc debitum duplex potest esse, vel secundum
conditionem naturæ, puta si dicamus debitum
esse homini, quod habeat rationem, &
alia quæ ad humanam pertinent naturam, ut in-
ibi loquitur S. Th. Ens supernaturale quod est
supra debitum non unius, sed cuiuscunq; naturæ
creatæ, debet esse, nec secundum conditionem
naturæ creabilis, nec secundum ea, quæ
ad creabilem naturam pertinent. Quia verò
tamen est creatæ naturæ habere ens supernatu-
rale: est enim ens supernaturale alicujus subje-
cti; cum ergo non subjecti increati, hoc enim
nullum datur, sed non nisi efficiens increatum,
hoc ipso debebit esse subjecti creati. Jam verò
hoc ipsum esse subjecti creati, dupliciter spe-
ctari potest, quod ut explicetur, incipiamus à no-
toriis descendendo ad minus nota. In mora-
libus ea quæ sunt quidem excellentia, pertinent
tamen ad aliquem, nec sunt illi simpliciter in-
debita. Sunt quædam, quorum quidem in-
choatio habetur in illo qui illâ excellentiâ ex-
ornatur, ita ut saltæ ex aliqua suppositione ha-
beat ad illa jus & exigentiam secundum inchoationem morali-
tem, ratione suæ entitatis, alias
præhabitæ, licet nondum completam; & ita
v.g. ut nobilis Polonus conditione pauper, for-
titer agens, etiam ad Senatoriam dignitatem e-
vehatur, habet ad hoc jus inchoatum, licet non
completum, inchoatum inquam, in ipsa entita-
te sanguinis nobilis, & annexorum illi. Alia au-
tem in moralibus sunt ita excellentia, ut non
habeatur vis inchoata, sed simpliciter morali-
tas nova accedere debet conditio ita morali-
ter se tota à prioribus, ex cuius non nisi adven-
tu, tum primum acquiritur jus & status, priori,
simpliciter se toto moraliter conditius, ut
cum plebejus indiget primum in nobilium nu-
merum alligi; tumque primum evadit capax
dignitatum, ita ut ante acquisitionem hujus sta-
tus novi moralis non fuerit nisi quædam poten-
tia passiva moralis. Sic etiam in præsenti, sunt
aliquæ excellentiæ ad quas habetur inchoata
vis, vel in ipsa entitate, vel in illi annexis pro sta-
tu connaturali, & sic discursus de quadratura
circuli, est quidem rudi homini donum ex-
cedens & indebitum: quia tamen rudit, habet
principium discurrendi, animam, casu quo dis-

CUR.

currat de quadratura, non erit illi discursus ille supra jus ejus, saltem inchoatum: si tamen sit aliquid bonum, ad quod jus non habet inchoatum, sed illius possessio transferat ad alium statum distinctum à priori, & prioribus similibus; ita ut ad illum statum, & conditionem solum præfuerit sola potentia passiva naturalis; illud ita excedens omnem substantiam creatam, & creabilem, ratione illius superantem, supernaturale erit.

EXPLICATUR 3. Supernaturale, seu excedens quamcumq; naturam creatam, & creabilem, per oppositionem ad naturam; opposita enim juxta se posita melius relucescunt. Tres sunt proprietates entis hoc ordine numerari possitæ. Unum. Verum. Bonum. idem: idem quia prius est esse in se, quam ad aliud, unitas autem est in ordine ad se, prius ite est intelligere quam velle, consequenter intelligibile præ volibili prius erit; verum autem idem est quod intelligibile; bonum idem quod volibile. Ceterum si hæ proprietates spectentur secundum formalitates suas absolutas. Primum videtur esse verum. Secundum bonum. Tertium unum. Ratio, quia verum objectivum absolutè spectatum est esse secundum quod debet esse. Bonum autem est idem quod perfectum in quantum dicit excellentiam in suo genere; radicatq; & communicabilitatem à parte sua, & appetibilitatem à parte aliorum. Quia autem non idem est aliquid secundum quod debet esse: quia est perfectum & excellens, sed è converso; hinc fit, ut verum prius sit præ bono, etiam absolutè spectato; quia verò esse indivisum supponit esse perfectum ejus cuius sit indivisio, fit ut tandem postrema sit ratio unius seu esse indivisi. Nihilominus positâ etiam prioritate, & posterioritate istarum proprietatum in ordine ad nostras intentiones nunquam illæ inter se separantur, quod non tantum probat metaphysicæ ratio, petita ex identitate reali istarum proprietatum, sed etiam ex instantiis physicis. Et ita natura, vel per se, vel aliunde petito adminiculo, reddit se in circulum, quæ figura, vel maximè ad unitatem accedit, quod apparet in aqua, arboribus, pulveribus, &c. quam proprietatem appellabat Pater Joannes Krempski, vir vastæ eruditiois Mundiabilitatem. Appetit item natura veritatem. Hinc ferrum v.g. vel ipsa æragine; argentum item deauratum, vel ipso usum temporeq; ostendit quid sit, ex appetitu veritatis. Arbores crescunt, evolvuntur in fructus ex appetitu perfecti seu boni, & sic de reliquis.

Porrò istud unum, istud perfectum, istud verum; non potest æquabiliter & eodem modo respectu omnium habere natura, habet tamen, ut dixi, semper: Nam major est unitas per identitatem, quam per unionem substantialiem compositionem, aut personativam, quam per unionem accidentalem &c. Majoritem est nexus

cum esse, quod esse debet per identitatem, quam cum esse per completionem; in bono etiam major est nexus cum perfectione essentiali, quam cum accidentalis; tamen natura omnia illa appetit, & ad illa se reducit, licet non eodem modo.

Universaliter autem hæc fermè sunt in quibus natura appetit unitatem, bonitatem, veritatem. Primo in identificatione. Secundo, in complementis substantialibus, tam ratione partium, quam ratione suppositorum eorumque uniones. Tertiò, in passionibus ad complementum requisitis. Quartò, in principiis agendi. Quintò, in eorum effectis. Unde est certarieries agendi etiam in causis æquivocis: quianatura vult unitatem; tribuitq; effectis perfectionem univocam, vel æquivocam, titulo bonitatis, &c.

Hæc ergo spectati possunt à parte naturæ, Cui oppositum supernaturale illud erit, quod neq; identificatur alicui substantiæ creatæ, vel creabili; neque debetur alicui tanquam pars, tanquam terminus, tanquam passio, tanquam principium agendi, aut tanquam effectus, idq; titulo itæ excessivitatis, quam tota collectione negatæ verum erit, quod excedat quamcumque substantiam creatam, vel creabilem, adeoque quod sit supernaturale.

AD D. O. quædam ad explicationem terminorum in Conclusione positorum. Loco generis ponitur potius particula esse quam ens; quia esse acceptum nominaliter, est genus inferius ente, prædicabileq; immediatè de substantiæ & accidente, de essentia, & existentia. Genus autem in definitionibus proximum ponit debet. Non accipitur pro genere accidens: quia possibilis est aliqua entitas substantialis modallis, & tamen supernaturale. Reliqua ponuntur differentiae loco. Unde esse, Angeli non est supernaturale: quia debetur substantiæ creabili, quæ est Angelus; species Angelicæ, si ponuntur in nostro intellectu non essent supernaturales; quia debentur alicui substantiæ nomine Angelo; nec esset supernaturalis intellectus posita in lapide; quia debita alicui intellectus concursus tamen ille qui præstaretur à Deo lapidi ad illam intellectu producendam esset supernaturalis: quia excedens quoscumque concursus Angelo vel homini præstabilis. Dicitur autem quod supernaturale sit indebitum etiam creabili substantiæ: quia alias si supernaturale deberet excedere non nisi creatas naturas; tunc Angelo, qui nondum est creatus, gratia & lumen gloriae non essent supernaturalia: quia sunt supernaturalia non nisi ratione naturæ creatæ, sufficiuntq; ponere omnem substantiam creabilem, nisi quod ly creabile, possit sumi non nisi pro postea creanda. Additur Ly Radicaliter: quia tali addito rationes respectivæ transiuntur absolutas, primò definitivas. Quod ut intelligatur.

Nota

R. P.
TH: MLC
zianowss
Tom. I.
D. VI

NOTIO 1. Rationes absolutas esse nobis signatas. Tum quia. Id experimur: quæ enim est ratio absoluta definitiva hominis, cùm ratione aliquid respectivum ad actus? quæ ratio de initiva caloris, cùm ratio productivi calorifacionis sit etiam respectiva. Tum quia. Rationes absolutæ, non petunt secum cointelligi aliud, quod autem non petit cointelligi aliud, difficiens intelligitur, vel ex proportione ad sensibilia: nam unam arborem à longe non videamus, videmus sylvam. Tum quia. Rationes respectivæ adferentes pluritatem objectorum, involvunt pluralitatem convenientiarum, & cifferentiarum, adeoq; plures titulos noscibilitatis. Dumque per relationes non prodit se nati ira ad extra, manet in secreto quasi difficultas attingibilitatis.

NOTIO 2. Quod alibi repetitò inculcatum, ut ly radicaliter evadat definitivum absoluti, debet apponi formalitati primæ respectivæ: quia hoc ipso daretur prior radix, adeoq; prior illa ratione est radix. Unde non rectè homo definitur per risibile radicaliter: quia datur prior radix rationalis radicaliter. Hoc in præsenti servatur: quia superantia naturæ quæ est quid respectivum, nihil datur prius in supernaturali; lyq; radicaliter illi additum, evadet primo essentialis conceptus.

NOTIO 3. Quod ratio respectiva formalis, quæ additione termini Radicaliter, extrahitur ad rationem absoluti, nulli posse competere, nisi cui competit ipsa ratio radicalis: quia istæ rationes sunt indistinctæ realiter, & si illa ratio formalis non competit per aliquid superadditum, sed per seipsum, hoc ipso habebit identitatem sibi rationem radicalem; & ita nihil potest esse cetero habens formaliter rationalitatem, quin etiam habeat illam radicaliter. Unde etiam in præsenti nullum competit esse formaliter superantiam substantiarum, nisi cui competit radix illius superantia.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Sunt pro statu naturæ puræ, dables gratiæ; illæ per nos deberent esse supernaturales: quia gratis datæ, adeoque indebitæ, & tamen supponuntur illæ gratiæ non nisi naturales?

RESPONDE TUR. Ly debitum non debet accipili prout importat ly obligat, & prout excludit gratis: Nam & ipsum esse humanum, Petrus existens, accipit gratis, & à Deo non obligato, ut illum producat. Sed accipi debet ly debito, prout opponitur excedenti: quia vero illæ gratiæ, non essent excessivæ substantia creatæ, & statu naturalis, fit, ut illæ gratiæ non sint supernaturales.

OBJICITUR 2. De hoc ipso restat querere quid sit hoc esse excessivum radicaliter acceptum.

RESPONDE TUR. Restat quidem quærere, sed quæstione consimili, quæ restat quærere, quid sit animal rationale: & sicut ipsi quæstioni non nisi per inductionem particularium, & explicationem terminorum sit satis. Ita & in præsenti.

OBJICITUR 3. Homine in statu supernaturali constituto, non excedit statum illius gratiarum supernaturalium collatio; & nihilominus illæ gratiæ sunt supernaturales. Ergo stare potest, ut aliquid supernaturale, non sit excessivum substantia.

RESPONDE TUR. Aliquod supernaturale potest non esse excessivum substantia, non quodocunque sumptæ, sed elevata; superantia autem naturæ, quam adstruimus in ente supernaturali, debet esse respectu naturæ non elevata: fieri enim potest ut aliquid supernaturale habeat denominationem naturalis. Sicut miraculo non est miraculum sed natura, miraculum esse; ita & supernaturali non est supernatural, sed naturale, esse supernatural.

OBJICITUR 4. Ex dicta explicatione sequi, quod memoria quam retinent damnati, de suis actibus supernaturalibus quos fecerunt sit supernaturalis; actus item reflexos factos a peccatoribus supra actus supernaturales in gratia factos: neq; enim isti actus fieri possunt, nisi habentur actus supernaturales; & tamen hanc memoriam, & reflexionem omnes ponunt esse naturalem.

RESPONDE TUR 1. Arriaga, hæc non esse entitativæ supernaturalia; sed non nisi præsuppositivæ: quia scilicet præsupponunt actus, supra quos memoria, vel reflexio cedit; debenturque naturæ: quia hæc est ex natura sua reflexiva & memorativa.

RESPONDE TUR 2. Sicut nos cum elicimus actum supernaturalis, non internoscimus ejus supernaturalitatem; sic nec memoria illorum actuum cadet supra illos actus quæ supernaturales sunt, sed non nisi supra rationem communem actus habiti, quæ ratio non est supernaturalis. Et certè, si illa memoria actus supernaturalis, esset intuitiva, & ipsa esset supernaturalis, non est autem intuitiva, sed est similis ei notitiæ, quam habet Metaphysicus de supernaturalitate ut sic.

INSTABIS 1. Ex hac doctrina sequi, actus maximè supernaturales esse naturales: quia sicut ex suppositione actus supernaturalis habiti, debetur memoria illius actus; ita ex suppositione gratiæ & habituum, debentur actus supernaturales, dicitq; poterit illos non nisi præsuppositivæ esse supernaturales.

RESPONDE TUR. Disparitatem imprimis esse: quia illa memoria debetur non nisi naturæ, quia natura est, actus autem illi non debentur naturæ, sed gratiæ; adeoque naturæ quæ elevata: Unde memoria illa non est supernaturalis:

ralis: quia non haber superantiam cuiuscunque naturae creatae, vel creabilis, ut potest omnino similis cognitioni metaphysicae de supernaturitate, illi autem auctus dicunt talem superantiam.

INSTABIS 2. Defacto supernaturalia debentur substantiis creatis: quia posito lumine gloriae, sequitur visio supernaturalis, quae ipsa non debetur lumini, sed animae videntis.

RESPONSUM. Supernaturalia posse deberi substantiis creatis, quae elevatis per aliquid su-

pernaturale; licet non debeantur substantiis creatis secundum se spectatis.

OBJICITUR 5. Positam supernaturali cognitione alicujus boni, ratio exigendi concusus ad amandum illud bonum est anima. Ergo supernaturalia non superant exigentiam creature.

RESPONSUM. Rationem exigendi illam concusus esse animam, non quocunque modo spectatam, sed prout elevatam. Conclusus autem procedebat de substantiis secundum se spectatis.

DISPUTATIO IX.

De Divisione Entis Supernaturalis & Specificatione.

DIFCULTAS I.

Examinantur Implicantia.

PRIMA sit quam adfert Amicus: Implicantia quod est proprium unius naturae, fieri proprium alterius, nisi natura unius commutetur in naturam alterius, sed omnis operandi modus supernaturalis, est proprius Dei. Ergo implicantia fieri proprium creaturæ.

RESPONDETUR pluribus viis. Imprimis Argumentum multum probat: probat enim impossibilitatem secundum suam entitatem, talis est Visio Beata, Gratia. Supernaturale autem quoad modum, est, quod quoad speciem non est indebitum alicui creaturæ; licet quoad circumstantias hæc & nunc sit indebitum; idque pluribus modis contingere potest. 1. ratione modi existendi, ut si quantitas existat sine omni subiecto. 2. ratione modi agendi, ut si fiat ignorantia sine præviis alterationibus. 3. ratione substantiæ impedimenti, ut si cœcus videat. Divisione quæ facerit difficultatem est in accidens supernaturalis, quod omnes admittunt; & in substantiam supernaturalem, quam posse dari post Molin. docet Valentia Prima parte, d. 1. qu. 12. pun. 3. Ripalda, multis præcipue d. 23. Negant illam Suar. & Vafq. quibus accedit Rec. Suar. citatus §. 10. & Amicus 1. p. d. 9. Sect. 6. n. 160.

QUÆSTIO I.

Potestne dari species Entis supernaturalis, quæ sit substantia supernaturalis
creata?

DISCENDUM est. impossibilem esse substantiam supernaturalis creatam. Implicantiam adferre non est ita obvium.

IMPICANTIA 2. est, quæ etiam utitur Rec. Suar. Repugnat creatura suâ pte naturâ ac propriis viribus videns Deum, si autem daretur substantia supernaturalis, propriis viribus posse videre Deum. Minor, probatur: quia talis substantia posset naturaliter fieri grata, gratia lan-

R. P.
THEMLC
zianowss
Tbni. Act.
D. VI

dificante: esset enim ejusdem ordinis cum gratia, & illius capax. Ergo posset naturaliter fieri Beata: nam gloria, est connaturalis gratia.

RESPONDET Ripalda. Conc. Totum. Deinde non implicat gratia distincta specie ab hac praesenti, & quae non sit semen vita eternae; multo autem magis, poterit esse substantia supernaturalis, quae tamen naturaliter videre Deum non possit. Rursus quodsi illa substantia esset quidem supernaturalis, materialis tamen? Item inter substantias naturales non omnes substantiae naturales, quascumque perfectiones naturales depositent. Cur ergo implicabit substantia supernaturalis, non nisi aliquas perfectiones depositas supernaturales, inter quas, non fore gratia & visio.

3. IMPLICANTIA est ex Koning. Substantia, ex se dicit aliquid absolutum omnino, nec ullum respectum connotat, ut patet in nomine Angelus, homo &c. Supernaturale autem, dicit aliquid respectivum.

RESPONDE TUR. Hoc Argumentum probare, quod substantia non possit esse creatura, quia creatura est quid respectivum, substantia autem est quid abolutum. Dictum etiam supra, supernaturale quoad modum significandi, & secundo essentialiter, esse quid respectivum, hoc autem non obstat, ut sit ens in te vere abolutum.

4. IMPLICANTIA. Quia utuntur aliqui apud Rec. Suar. Si daretur substantia supernaturalis esset ordinis divini, non potest autem esse ordinis divini: quia omnis substantia realis, quae est ordinis divini, aut est Deus, aut pars Dei; ad eum modum, quo omnis substantia realis, ordinis Angelici, aut est Angelus, aut pars Angeli.

RESPONDET Rec. Suar. Hoc argumentum probare, nec possibilem esse modum substantiam supernaturalem: quia hic deberet esse ordinis divini; adeoq; pars modalis Dei. Et sicut an ma separata elicit connaturaliter visionem intuitivam Angeli, quae tamen est ordinis Angelici, & nihilominus anima nec est Angelus, nec pars Angeli; ita & in praesenti. Probat item argumentum, non posse dari accidentis supernaturale, quia & illud deberet esse ordinis divini, adeoq; Deus vel pars Dei. Rursus argumentum immerito supponit, quod esse supernaturalis sit definitio esse divinum. Denique negatur illa Major: quidquid est ordinis divini vel est Deus vel pars Dei. Probationesq; ejus solum ostendunt, quae sunt alicujus ordinis per identitatem, illa esse illudmetipsum, vel partem ejusdem, non autem quae sunt illius ordinis per participationem, & revocabiliter.

5. IMPLICANTIA est communis. Quia scilicet illa substantia supernaturalis debet esse supra seipsum: siquidem esset supra omnem naturam creabilem; nihil autem potest esse superseipsum.

RESPONDERI potest. Quod illa natura foret quidem supra omnes creatas & creabiles substantias naturales; sed non fore supra omnem supernaturalem substantiam, adeoque non erit supra seipsum: quia illa non includitur inter omnes substantias naturales creabiles, sed in alio membro inter creabiles supernaturales; ita ut utrumq; hoc membrum, contineatur sub genere substantiae creabilis. Et sicut male quis argueret, implicare quantitatem infinitam, ed quod esset supra omnem numerum finitum creabilem, adeoque supra seipsum; idque ideo male argueret: quia in divisione quantitatis in finitam, & infinitam, infinita quantitas non includitur in finita, quam omnem superat; sed constituit speciale divisionis membrum; sic etiam aliud est membrum à substantia naturali, substantia supernaturalis, nec includitur in illo; hinc superando substantiam omnem naturalem, non superabit seipsum. Ex qua Respon- sione

INFERES, non esse ridiculum etiam positâ definitione supernaturalitatis à nobis adlatâ, quare; an substantia supernaturalis sit possibilis, eodquod tota illa definitio possit intelligi de natura seu substantia creabili, non vero ut dixi, de supernatura seu supersubstantia. Imo cum non possit melior definitio adferri entis supernaturalis, quod ex illa sequatur impossibilitas substantiae supernaturalis, id non destruit bonitatem ejusdem.

DIFFICULTAS II.

Defenditur Impossibilitas substantiae supernaturalis.

PROBATUR 1. Illa substantia supernaturalis, & esset supernaturalis ut supponitur, & non esset; quia impossibile est esse substantiam supernaturalem, & non superare naturam, modo excessus ad supernaturalitatem requisito; sed illa substantia supernaturalis, esset supernaturalis substantia, non superans naturam, modo excessus, ad supernaturalitatem requisito. Quod ipsum probatur: quia non potest ostendi, quam substantiam superaret modo excessus ad supernaturalitatem requisito. Quod ipsum probatur. Non sufficit ut substantia supernaturalis superet non nisi alias substantias naturales: Nam defacto supremus Angelus superat omnes substantias creatas, nec tamen est supernaturalis in substantia, imo si sufficit ad supernaturalitatem superare alias substantias creabiles; nulla erit possibilis substantia naturalis, quia nulla est possibilis quae non superet alias. Non sufficit item ad constitutionem substantias supernaturalis, quod superet omnes substantias creabiles naturales. Tum quia: Sicut supponi potest per impossibile numerus maximus finitorum: ita supponamus supremam substan-

(Z) tiam

Tractatus V.

266

tiam in ordine substantiae naturalis, haec superaret omnes inferiores se, & nihilominus illa substantia foret naturalis. Supponitur enim esse suprema in ordine substantiarum naturalium. Ergo quod est superare omnes substantias creatas naturales, non est superare modo excessus ad supernaturalitatem requisito. Tum quia. Attendendo ad principia oppositorum non implicat contradictionem superare reliquas omnes substantias naturales se non superando, & tamen stando in ordine naturalis substantiae, ad eum modum, quo homo superat in ordine animalis omnia animalia se inferiora, se non superando, & tamen stando in ordine animalis Ostende ergo praedictum cur extraheretur illa substantia, etiam ita superans substantias naturales, ab ordine naturali, ad ordinem supernaturalis; et si substantia supernaturalis debet superare omnes substantias naturales, quid erit ista natura, à qua denominabuntur illae substantiae naturales prout oppositae supernaturalibus? Tum quia vel per te implicat contradictionem creatura perfectissima naturalis, vel non implicat; si non implicat. Ergo per hoc quod est superare omnes reliquias creaturas naturales, non potest constitui supernaturale; inesse supernaturalis; si autem implicat, dico te nullum habere fundamentum plus dandi perfectionis & possibiliter illi substantiae supernaturali, quam creatura perfectissimae. Ergo si illa implicat, & haec implicabit. Et sicut Deus superat omnem creaturam, suâ substantiâ naturali, sic & illa substantia quam tu dicas supernaturalem, superaret nonnisi naturalitate substantiae reliquias. Nec quidquam aliud ulterius adferri potest, ex cuius superantia, desumatur supernaturalitas.

RESPONDEBIS 1. Argumentum multum probare: probaret enim quod etiam accidentia supernaturalia sint impossibilia, quam enim excedent substantiam?

CONTRA est. Quia potest ostendi respectu cuius naturae supernaturalitatem accipiat accidens: nempe substantia quæcunque possibilis, quod tu non potes dicere de illa substantia supernaturali.

RESPONDEBIS 2. Substantiam illam supernaturalem ex eo fore supernaturalen, quia superabat etiam creaturam illam perfectissimam naturalem.

CONTRA est. Tum quia; Si queratur quare illa creatura perfectissima naturalis, non possit superari nisi à substantia supernaturali. ratio dabitur: quia hoc ipso prior illa substantia non esset perfectissima naturalis, quæ ratio nondum in suis terminis explicat, quomodo ex illa superantia substantiarum naturalium, ut assumitur, jam evadat supernaturalis illa substantia. Tum quia; hoc ipsum probatur. Ponatur per impossibile numerus maximus finitorum, si alius ponatur illum superans nonnisi unâ unitate, non

reddetur ille superans, hoc ipso jam infinitus nam nihil infinitatur unâ unitate. Ergo etiam non redditur aliqua substantia supernaturalis reliquarum omnium substantiarum naturalium, residua superatione residua substantiae naturalis, non redditur supernaturalis. Sicut enim infinitum debet habere aliquid plus præ superantia per unam entitatem alicujus finitudinis; & superantia constitutens supernaturalitatem, debet reddere aliquid supernaturale, non per superantiam illius unius entitatis; cum præcisa superantia reliquarum, non constituerit illud in ratione supernaturalis. Tum quia; non redditur præcise finitus numerus per hoc infinitus, quia superat numerum maximum finitorum: sed hoc habet ratione numerorum infinitorum. Ergo etiam non per hoc præcise substantia illa supernaturalis foret supernaturalis: quia superaret supremam substantiam naturalem, omnesq; substantias naturales; sicut & ille numerus omnem numerum maximum finitorum: sed insuper debet ostendere aliquid aliud fundatum illius supernaturalitatis, & de hoc quantur, quid illud sit.

RESPONDEBIS 3. Seipsa & conditione sua entitatis illam substantiam fore supernaturalem. Sæpe autem recurrunt ad conditionem talis entis.

CONTRA. Quia & erit conditio sua entitatis. Talis ut supponitur, & non erit; quia involvit in se tale esse, de quo querere restat, ex quoniam fundamento respectivam illam superantiam participet, & respectu quarum naturalium, quatenus superantia sit sufficiens ad tale esse habendum. Jam autem tunc per conditionem entis recte respondetur, quando illa ipsa non involvit terminos, de quibus ipsis querere restat, tanquam de habentibus in se ipsis difficultatem.

PROBATUR 2. Restaurando implicantiam, Illa substantia supernaturalis, & fore supernaturalis ut supponitur, & non foret; quia ad supernaturalitatem substantiae, requiritur prædictum impossibile, nempe superantia sui ipsius quia ad illam requiritur superantia omnis omnino substantiae creatæ; quod ipsum probamus. Si accidens aliquod supernaturale excederet omnes reliquias substantias unâ exceptâ, jam non esset illud accidens supernaturale. Sicut quævis risibilitas excedat omne possibile animal distinctum ab homine, nihilominus est naturalis: quia non excedit substantiam humanam; ex quo colligitur, quod ratio accidentis supernaturalis desumatur ab hoc, quod est omnem possibilem creatam substantiam excedere; quod ratio supernaturalis accidentis desumitur ab excessu omnis creatæ possibilis substantiae; apparet illum excessum esse radicem supernaturalitatis: radix enim supernaturalitatis, debet esse unica; sicut & radix rationalitatis. Quod si hinc excessus, est radix supernaturalitatis, ergo sicut de ratione accidentis est, superare omnem quæ-

R. P.
THEMLC
zianowss
Tom. I.
D. VI

sibilem substantiam, etiam de ratione substantiæ supernaturalis erit excedere omnem substantiam possibilem, cum ergo substantiæ supernaturali non possit competere superantia omnis possibilis substantiæ creatæ, quia hoc ipso superaret seipsum, sit, ut illi nec supernaturalitas competere possit.

PROBATOR 3. Substantia supernaturalis non potest esse supra omnem substantiam creabilem, & tamen deberet esse, ut assumeret s. Implicantia. Ergo implicat: quia quod non potest id esse, quod debet esse, omnino implicat esse: si enim non implicaret, hoc ipso posset esse. Antec. quod i. partem jam supponit probatum. Et certè si de illa substantia supernaturali verum esset dicere, omnem substantiam creabilem superat, vera etiam erit hæc æquipollens, nullam substantiam creabilem non superat. Ergo etiam superaret seipsum; quod illatum probatur; quia si non superaret seipsum, vera esset hæc propositio, aliquam substantiam nempe seipsum non superat, vera autem esse non potest; quia alias falsa esset illa universalis, omnem superat: quæ tamen dicitur esse vera.

Quod autem deberet esse substantia supernaturalis supra omnem substantiam creabilem, adeoq; etiam supra seipsum, hoc inde probatur, quia si non esset supra seipsum id ideo esset: quia in categoria substantiæ creatæ, esset, ut dicebatur in Responsione, substantia supernaturalis membrum oppositum, cuicunque naturæ creatæ; quæ sola deberet superari; sed hoc neandum excusat; ne substantia supernaturalis sit supra seipsum, quod ipsum probatur; quia licet ex aliqua formatione categoriæ opponendo supernaturali, non sequatur substantiam supernaturali esse supra seipsum tamen si formetur categoria, ut sic supernaturalis divisibilis in substantiam supernaturalem; & accidentis supernaturali, sequitur substantiam supernaturalem esse supra seipsum; quod ipsum probatur: quia illud genus quod divideretur in substantiam, & accidentis supernaturali; esset excessus supra omnem substantiam creabilem, ut deposita definitio supernaturalis, quod genus, quia deberet praedicari etiam de substantia supernaturali, hoc ipso inferretur illam debere esse supra seipsum; quia supra omnem substantiam creabilem. Concedo quidem id implicare, sed sequitur implicantia, ex tua positione. Rursus bene arguitur implicare numerum finitum maiore omnibus finitis: quia esset major seipso. Ergo etiam bene arguitur, esse impossibilem substantiam excedentem omnem creabilem: quia superaret seipsum; ex definitione autem ut sic supernaturalis, debet superare supernaturali, omnem substantiam creabilem. Respicunt hæc omnia id principium, quod Ens supernaturali non posset definiti per præcisam suprantiam cuiuscunq; substantiæ cum addito na-

turali; cum enim hæc ly naturale sumatur pro contraposto supernaturali, de hoc ipso queritur in quo sit, unde ly illud substantia naturalis, vel est prædicabile de substantia supernaturali vel non? Si non prædicabile, ostende constitutiva illius, & conceptum. Si prædicabile, adhuc erit supra seipsum. Cumque adhuc illi ipsi substantiæ supernaturali sit naturale habere hanc naturam, si supernaturali est supra substantiam, naturalem, erit etiam supra eam, quæ competit substantiæ supernaturali, illaque, consequenter erit supra se ipsam.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT I. Ripalda, d. 23. n. 9. Non reputat substantia habens connexionem cum gratia justificante, talis autem esset intrinsecè supernaturalis: supernaturalitas enim consistit in connexione rei cum gratia justificante. Major probatur: Substantia ordine transcendentia, aut identitate reali connexa cum gratia sanctificante, non continet suo conceptu quidditativo perfectionem infinitam sed finitam: neque enim desiderat illa connexio infinitatem termini, aut rationem modi, quippe accidentia creatæ, possunt aliqua bona supernaturalia intrinsecè, unire sibi. Quod si hæc connexio non continet in suo conceptu perfectionem infinitam. Cur non poterit tribui creaturæ.

RESPONDEatur. Imprimis per ea quæ in simili dicta sunt. An visio Dei possit esse alicui intellectu naturali. Infuper hæc adduntur. Imprimis quod supponat conceptum supernaturalitatis stare in ordine ad gratiam, quod negatum. Deinde talis ordo dejiceret quidem gratiam à conditione supernaturalis: jam enim non excederet exigentiam substantiæ creatæ; sed non appetet quod hoc ipso jam statueret illam substantiam in ratione supernaturalis. Hujusq; ratio est: quia definitio supernaturalis, est prædictus excessus; quam definitionem tu aliunde non impugnas. Deinde potest ostendere repugnantia in dicta substantia, non quidem ex prædicato infinitudinis; sed aliunde. Sicut in hirco-cervo est repugnantia, & non ex titulo infinitudinis; esset autem hæc repugnantia: quia & exigeret gratiam, supernaturalem, ut supponitur, & non exigeret: quia quod exigitur necessariò, ab aliqua substantia, hoc ipso non est supernaturalis, ut definitio ostendit quam tu aliunde non impugnas. Deinde & emanaret ex se illam gratiam, illa substantia ut supponitur, & non emanaret: quia in priori ante emanandum, non esset per quid constitueretur in ratione superantias, superantias ad supernaturalitatem requisita. Responderi etiā potest ad implicantias affligatas, quia sc. illa substantia, de qua dicitur, & esset

(Z) 2 super-

supernaturalis, exigeret enim gratiam, & non esset supernaturalis ob rationes adlatas.

ADDO. Discurrendo de classe supernaturalium: sunt aliqua supernaturalia, quae hic & nunc sunt supernaturalia, sed absolute possent alias haberi; & haec sunt naturalia quoad entitatem. Deinde sunt aliqua supernaturalia, quorum similia possunt esse naturalia ordine excepto v. g. Amor Dei super omnia potest esse & naturalis & supernaturalis. Deniq; sunt aliqua supernaturalia quae non tantum secundum ordinem, sed nec secundum speciem possunt similia haberi. Talis est visio Dei, unio Hypostatica &c. Quod autem possibilis sit classis talis. Ratio est. Tum quia. Quamvis possint esse similes in aliquibus sensationes intellectionibus quoad perceptiones objectorum, dantur tamen tales attingentiae intellectuales, quarum similes in specie, nunquam haberi possent & principia in sensu; nam nunquam sentiri potest spiritus, intelligi potest. Ergo etiam dabuntur aliqua supernaturalia, quibus etiam quoad speciem, non possunt similia responderem naturalia. Tum quia. Entium supernaturalium conditio innotescit nobis ex S. Auctoritate, & quia cum dicatur, affit sicut oportet, est supernaturalis: bene infertur nulli naturae esse naturalem; ita quia sine addito, sive ly sicut oportet, visio Dei dicitur esse supernaturalis, Unio item hypostatica, sit ut semper sit supernaturalis. Tum quia. Quando ex dignitate objecti & Termini taxatur supernaturalitas, impossibile erit quodcumque versans circa illud objectum non esse supernaturalis; nam idem manens idem, semper facit idem, & hoc ipso non ex objecto taxaretur supernaturalitas; quia autem ex Deo prout est in se, taxatur supernaturalitas visionis, hinc sit ut Deum prout est in se, nulla naturalis notitia attingere possit. Et sic semper est; Unio Hypostatica supernaturalis; quia semper manet eadem dignitas Dei alligandi substantialiter.

OBJICIT 2. Possibilis est creatura, cui sit connaturalis patratio miraculorum. Ergo etiam possibilis erit creatura supernaturalis.

RESPONDETUR. Neg. Conf. si procedat de miraculis quoad modum, quae cum sint in entitate naturalia, possunt saltem nobilioris substantialia vires non excedere, nullaque in hoc est implicantia, quae assertur pro Conseq. Si autem Antec. procedat de miraculis quoad substantialiam supernaturalibus, Negandum est.

OBJICIUNTUR 3. Paritates aliquae.

1. POTEST dari accidentis supernaturalis. Ergo & substantialia.

RESPONDETUR. Disparitatem esse: quia accidentis habet unde desumat suam supernaturalitatem: nempe ab excessu omnis substantialia creatae & creabilis, quas excedendo, non excedit seipsum: jam autem, non habet unde desumat suam supernaturalitatem, substantialia supernaturalis.

2. PARITAS. Potest dari aliquid substantiale supernaturale. Ergo potest dati & substantialia supernaturalis.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia ratio supernaturalitatis inclusa in aliquo substantiali v. g. substantia supernaturali si datur, potest desumia ab eodem principio quod sumitur ratio supernaturalis accidentium, nempe ab excessu supra omnem substantiam creatibilem, quin tamen illud substantiale excedat seipsum; non potest autem similes excessus ostendi in substantia supernaturali, à quoniam defumatur.

3. PARITAS est ex Ripalda. Non implicat forma substantialis exigens naturam suam subiectum in quo agat, & non exigatur ab ipso, sicut est possibilis forma accidentalis exigens subiectum, cum tamen subiectum non exigit illam, haec autem forma est supernaturalis: non enim illam exigeret subiectum. Ergo non implicat substantia supernaturalis.

RESPONDETUR. Eo casu & non exigeret subiectum illam formam ut supponitur, & exigeret: quia vel ordinaretur ad constituentium cum illa forma compositum substantiale, vel non ordinaretur: si non ordinaretur. Ergo non erit illa forma substantialis, quia haec ordinatur ad compositum substantiale. Si autem ordinaretur, hoc ipso exigeretur: quia aliarum formarum exigentia saltum sub disjunctione, est praedicta ordinatio. Deinde illa forma & est supernaturalis, ut supponitur, & non est propter implicantias adlatas.

QUÆSTIO II.

An Deus sit substantia supernaturalis.

Est quæstio ferme de voce. Ceterum Deum esse substantiam supernaturalem tenet uterque Suar. & plures alii ex RR. Negat Arriaga & Salaz. cum Aug. Lib. 12. de Civ. Dei & Damasc. epist. 4. cap. 10. Ut distinctius procedatur.

ASSERO 1. *Respectu sibi met ipsius Deus non potest dici substantia supernaturalis, seu sibi met ipsi supernaturalis.*

RATIO 1. Implicat aliquid sibi met ipsi esse supernaturale: quia & esset sibi met ipsi supernaturale, ut supponitur, & non esset: quia nihil est supra seipsum: deberet autem supernaturalis sibi met ipsi; esse supra seipsum: nam quacunq; formalitate cogitabis, illud non esse supra seipsum, ostendes sibi met ipsi non esse supernaturale: quia debitum suum esse, sibi met ipsi non est superans.

RATIO 2. est à posteriori. Quia etiam, esse gratiam supernaturalem, non est illi supernaturale, sed naturale. Imò exigeret gratia altius de supernaturali, si ipsa non esset sibi naturalis: quia sicut homini non est naturalis gratia, indi-

get homo gratiā supernaturali; ita & in præ-
lenti.

RATIO 3. Respectu Dei visio quam de se
habet, vel est illi supernaturalis; vel naturalis.
Si supernaturalis. Ergo non exigit se videre,
nec exigit esse Beatus. Si naturalis; nec esse
Deum erit illi supernaturale: quia visio Dei
est realiter Deus. Quando autem urgetur quod
est respectu aliis tale, etiam respectu sui est tale;
id universaliter non est verum: quia alias uox
debet se ipsam urere: tunc ergo tale aliquid
est respectu sui, quale est respectu aliis, quan-
donon est radix prædicati ad aliud; hoc enim
ipso cum sibi ipsi non sit aliud, sit ut sibi ipsi non
sit hoc, quod est illi ad aliud.

ASSERO 2. Si nomine supernaturalis præcisè
non aliud accipias, quam esse indebitum omni sub-
stantia creata & creabili, vel esse excedens omnem
substantiam creata, vel creabilem; in isto sensu
Deus est substantia supernaturalis.

RATIO. Quia esse illius est tale esse, ut sit
superius omni creato esse.

ASSERO 3. Si nomine supernaturalis non tan-
tum præcisè accipias esse excedens omnem creaturam,
sed simul esse quod non implicat, & tamen non potest
haberi nisi ab altioribus viribus, quam sint vires
nature, in isto sensu non potest dici Deus substantia
supernaturalis.

RATIO. Quia tale esse sic conceptum, im-
portat implicitè esse ab alio, hoc est, ab altiori-
bus viribus: implicat autem Deum esse ab alio.
Ex communi autem apprehensione supernatu-
rale apprehendimus tanquam aliquid indebitum
naturæ, completivum tamen illius ex or-
dinatione altioris principii, quod respectu sub-
stantiæ divinæ dici non potest.

ASSERO 4. Deum esse substantiam naturalem
in cauando.

RATIO. Quia dantur supernaturalia ut fides
docet, sed haec non sunt à substantiis creatis
secundum se, alias hoc ipso essent naturalia. Er-
go debent esse à Deo supernaturalium causa;
ad eoq; à Deo supernaturali substantia in cau-
fando.

ASSERO 5. Praestat simpliciter Deum appellare
substantiam naturalem, quam supernaturalem.

RATIO 6. Quia Dei quam perfectissimum
debemus formare conceptum. Sed si dicamus
Deum in essendo esse substantiam supernatural-
em, non formabitur Dei perfectissimus concep-
tus; quod ipsum probatur. Si per naturam ha-
beret aliquis quod titulo supernaturalitatis ha-
bendū alias esset, ille perfectior esset. Et sic per-
fectior esset homo, cui connaturalis esset gratia
præ nobis, quibus est supernaturalis. Ergo eti-
am dicamus Deum esse substantiam naturalem, magis proprium illius conceptum forma-
bimus.

RESPONDEBIS 1. Retorquendo Argu-
mentum: quod scilicet magis perfectus Dei

conceptus formabitur, dicendo, Deum esse sub-
stantiam supernaturalem: quia eo casu, & id
haberet Deus quod haberet titulum substantiæ
naturalis, & simul supernaturalitatem.

CONTRA. Quia insuper habere supernatu-
ralitatem, minus est, si idem habeas naturaliter.
Sicut majus esset naturaliter videre Deum,
quam habere supernaturalitatem videndi.

RESPONDEBIS 2. Argumentum verum es-
se non nisi de istis quæ supernaturalisantur per
aliquid superadditum; & ita melius esset ho-
mini gratiam Dei habere naturaliter, quam su-
pernaturaliter. Cæterum quæ supernaturali-
santur per identitatem, meliora sunt, quam illa
quæ sunt talia per identitatem naturalem.

CONTRA. Quamvis melius sit esse entitatem
supernaturalem, quam naturalem, si id non
præstat entitas naturalis, quod præstat super-
naturalis, non tamen si præstent utræque etiam
per identitatem. Unde si imaginemur con-
tendere inter se qualitatem naturalem idem
præstantem quod supernaturalis, cum qualita-
te supernaturali; bene diceret qualitas naturalis.
Ego ex celo, quia id quod excessivum in
te; mihi est debitum & natura. Et ita si com-
parentur etiam inter se amor naturalis Dei &
supernaturalis præcisè in prædicato amoris,
non superatur, sed in prædicato sicut oportet.

DICES 1. Ens supernaturale est istud, quod
est radix esse excedentis omnem substantiam
creabilem; sed Deitas est talis radix. Ergo.

RESPONDETUR. Hoc argumento probari
non nisi assert. 2. unde conceditur Totum; re-
flectendo autem ad assert. 3. Dici potest quod
implicitè illud esse excedentis importet ratio-
nem producti per vires excedentes. Et sicut si
quis vellet probare possibile esse increatum ho-
minem, quia homo qua talis non dicit esse crea-
turæ, sed dicit animal rationale nihil probaret:
quia implicitè dicit esse creaturæ. Sic etiam
supernaturale implicitè dicit elevationem esse;
non ex viribus naturæ, sed altioribus, quæ omnia
repugnant Deo.

DICES 2. cum recent. Suar. Quando quæ-
ritimus utrum possibilis sit substantia supernatu-
ralis, quæritimus utrum possibilis sit substantia
eiusdem ordinis cum gratia; cui nimis ipsum
gratia sit connaturalis. Sed gratia est connatu-
ralis Deo; imo constituit nos ejusdem natu-
rae cum illo. Ergo Deus est substantia supernatu-
ralis.

RESPONDETUR. Imprimis Conc. Totum,
quia probat hoc quod conceditur in assert. 2.
Deinde Distincta sunt hæc, substantia supernatu-
ralis foret ejusdem ordinis cum gratia, & con-
naturalis illi esset gratia: quia Ubi v.g. Eucha-
risticum, est ejusdem ordinis cum gratia; neq;
tamen illi est connaturalis gratia. Unde ne-
gandum erit complexum Majoris. Minor et
iam hoc sensu est vera: quia scilicet gratia est

(Z) 3 effe-

effectus Dei connaturalis, idem autem solum inferetur, Deum esse ens supernaturale in causando.

INSTAT 1. Gratia nos facit participes natura divinae; & tamen est gratia supernaturalis. Ergo apparet & naturam divinam esse supernaturalem.

RESPONDETUR. Licet gratia sit participatio supernaturalis nominativè, non est tamen participatio supernaturalis genitivè; potestque adhuc ipsa natura non esse, quæ participatur supernaturalis, ad eum modum, quo gratia est participatio creata Dei; & tamen Deus, non est quid creatum.

INSTAT 2. Gratia est ens supernaturale. Ergo & Deitas.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia pro Antecedenti sunt rationes, quæ non militant pro Conseq.

INST. 3. Idem Rec. Suar. Si possibilis foret substantia, natura sua Beata & impeccabilis, foret supernaturalis, Deus autem est seipso Beatus & impeccabilis.

RESPONDETUR. Concedendo secundum assertum secundum, hoc sensu Deum esse substantiam supernaturalem. Absolutè autem non tenet paritas: quia in illa creatura salvaretur esse habitum ab altioribus Dei viribus, quod implicitè importat supernaturale; hoc autem nullo modo competit Deo; & tamen supernaturale secundum Assertum tertium, dicit implicitè esse habitum ab altioribus viribus; ex eo autem, quia Deus est Auctor gratiarum, solum sequitur eum esse supernaturale in causando, & cum etiam sit Auctor naturæ, habebit substantiam naturalem. Universaliter autem Deus, qui est causa æquivoca creaturarum, non debet in sua entitate sequi conditionem operum extrinsecorum.

DICES 3. cum codem. Supernaturalitas tam secundum conceptum absolutum, quam respectivum, est perfectio simpliciter simplex, hoc est melior ipsa quam non ipsa. Ergo deber reperiiri in Deo.

RESPONDETUR. Esse supernaturale secundum id, quod dicit explicitè, non importat imperfectionem. Unde secundum Assert. 2. competit Deo; sed secundum id quod dicit implicitè, importat imperfectionem, ut dictum Assert. 3.

QUÆSTIO III.

De specificatione Entis supernaturalis.

Si cut omne Ens, ita & supernaturale desumit suam specificationem ab ipsam sua entitate; entia autem respectiva, ex ordine intrinseca ad extrinseca, qui etiam ordo competit supernaturalibus, adeoq; & specificatio; reddit tamen quæstio de specificatione actuum supernatura-

lium sub his terminis. An circa objectum supernaturale, possit esse actus naturalis, & circa naturale supernaturalis.

DIFFICULTAS.

An de Objecto supernaturali possit esse actus naturalis.

DICENDUM 1. Circa Objectum supernaturali, potest dari actus naturalis.

PROBATUR 1. Actus Arriani quo negat Trinitatem, vel est naturalis, vel supernaturalis. Si supernaturalis. Ergo ex gratia per Christum, estque fructus passionis, quod dicere absurdum est. Si autem est naturalis. Ergo circa objectum supernaturale: quale objectum, dicitur Trinitas, ut potè à nullo intellectu creato inestimabilis, potest esse actus naturalis.

PROBATUR 2. Nihil magis est supernaturale quam ipsa supernaturalitas, circa quam potest esse actus naturalis; ut si quis eam neget, vel metaphysicus dividat ens in naturale & supernaturale.

PROBATUR 3. Argumento negativo; quia id non implicat contradictionem.

DICENDUM 2. Circa objectum supernaturale etiam ex motivo supernaturali potest procedere actus naturalis. Est Conclusio, quam plures docent apud Ovied. de Anima. Contr. 15. p. 4. n. 19. & apud Rec. Suar. Tr. 4. d. 6. f. 1. §. 2. cum Scoto, Gabriele, Mol. Herize, Gran. Koning. Salaz, docet & Ripalda d. 45. n. 21. contra Val. Ruiz, Arrub. Tann. Fassl. & alios. Lugo medium viam de fide d. 9. f. 1. init, dicens possibiliter quidem esse, defacto tamen probabilius oppositum fieri.

PROBATUR 1. Conclusio. Argumento Negativo; quia id non implicat contradictionem; conversiq; ex Hæreticis fideles fatentur v.g. Mythe unitatis divinæ, se assensos fuisse propter veritatem per Evangelium manifestatam; licet v.g. non crediderint purgatorium; quæoq; crediderint fide supernaturali; an naturali; in supernaturali. Ergo datur fides supernaturalis in infidelibus; si naturali. Ergo ex motivo supernaturali, quia fidei, posuerunt auctum naturale.

PROBATUR 2. Tum quia. Si circa objectum supernaturale idq; ex motivo supernaturali non posset dari actus naturalis, sed nonnulli supernaturalis. Ergo si ciret aliquis se esse in gratia Dei: quia novit per fidem cum amore supernaturali Dei, non stare peccatum; & ex altera parte experitur se amare Deum ex motivo lolius illius bonitatis, quod est motivum supernaturalis amoris. Tum quia, potest demonstrari Deum esse summè bonum. Hanc demonstrationem cur non posset sequi Amor etiam naturalis proportionatus etiam illi notitiae naturali? Tum quia: idem motivum formale potest in uno fundare auctum scientificum, in alio pro-

babil;

DIFFICULTAS II.

Circa Objectum naturale, potestne fieri actus supernaturalis?

babilem. Cur ergo idem motivum supernaturale non poterit movere actum naturale?

RESPONDEBIS. Quod amor supernaturalis, debeat esse Dei prout est principium donorum supernaturalium.

CONTRA. Hoc ipsum potest nosci secundum rationes communes per rationem naturalem, cur non & amari naturaliter? Deinde si potest amari Deus propter se ut dictum actu naturali, poterit etiam amari naturaliter prout auctor supernaturalium: quia bonitas Dei secundum se, est radix hujus posterioris, & aliquid ut ita dicam excellentius: nam ut Deus fit actu auctor talis bonorum, pendet a libertate Dei, ut autem sit bonus ex se, est illi hoc essentialē, hinc si circa Deum prout est bonus in se, possit dari actus naturalis, poterit dari etiam circa Deum prout est auctor supernaturalium.

PROBATOR 3. Commuter. Possum ego naturaliter audire dum mihi narratur Deum a sumptu naturam humanam. Ergo etiam possum naturaliter concipere & affici circa illud objectum supernaturalis. Imo non potest frequentiter ostendi diversitas motivorum in actu naturali & supernaturali, ut si ex commiseratione misericordie, nunc naturaliter, & alias supernaturaliter moveat ad eleemosynam, quod argumentum pluribus prosequitur Lugo.

DICENDUM est 3. *Circa objectum supernaturale ex motivo supernaturali moveente supernaturaliter seu modo sibi proportionato; implicat contradictionem fieri actum naturale.*

PROBATOR. Tum quia, & non esset ille actus supernaturalis, ut supponitur, & esset: quia actus qui ponitur ab iisdem principiis, & eodem modo concurrentibus, quo concurrit ad actum supernaturale, non potest non esse supernaturalis: cum supernaturalitas non nisi ab iisdem principiis modo sibi proportionato concurrentibus ponatur. Sed ille actus supernaturalis ponitur ab iisdem principiis, & eodem modo concurrentibus. Ergo. Minor probatur: quia motivum supernaturale modo supernaturali concurrere non aliud est, quam elevari simul potentiam, ut secundum conditionem elevatōnis, ponat actum, quo casu indubie ponitur actus supernaturalis, hinc quotiescumque haec principia dicto modo concurrent; erit actus supernaturalis. Tum quia. A non esse supernaturalis, ad esse supernaturalis, transiit per concurrere modo supernaturali, quo enim alio? Ergo implicabit non esse tunc actum supernaturale. Quia hoc ipso non esset illa ratio transiendi ad esse supernaturale. Tum quia, implicat motivum scientificum modo sibi proportionato concurrere, & non producere actum scientificum. Ergo a pari, implicabit motivum supernaturale, modo sibi proportionato concurrere, & non supernaturale actum.

DICENDUM 1. *Circa objectum naturale, seu attingibile lumine naturae, posse fieri actum supernaturalis.*

PROBATOR. Quia Metaphysica demonstrat Deum esse, & tamen etiam est actus supernaturalis, Credo in unum Deum.

DICENDUM 2. *Circa objectum naturale ex motivo naturali potest fieri actus supernaturalis.*

PROBATOR 1. Commuter objectum naturale ex motivo naturali, potest attingi, actu, pendente a principiis supernaturalibus. Ergo potest attingi actu supernaturali. Probatur consequentia: quia posse attingi actu, pendente, vel ab uno principio supernaturali effectivo, est posse attingi actu supernaturali, quod ipsum probatur; quia cum elicatur actus amoris supernaturalis, elicit illum potentia volitiva naturalis, & tamen actus est supernaturalis, propter concursum, vel habitus, vel auxilii indebiti. Ergo posse attingi actus, vel ab uno principio supernaturali pendente, est, posse attingi actu supernaturali. Antecedens primarium probatur. Tum quia. Objectum materiale sub ratione materialis potest attingi a principiis spiritualibus. Ergo & objectum naturale ex motivo naturali, a principiis supernaturalibus. Tum quia. Non implicat scientia infusa in entitate supernaturalis attractiva etiam naturalium. Tum quia. Unio Hypostatica supernaturalis, potest attingere humanitatem Christi in entitate naturalem. Ergo & actus supernaturalis, ex motivo naturali, potest attingere objectum naturale.

PROBATOR 2. Quia id non implicat contradictionem. Præcipue autem, quia habitus supernaturales habent se per modum potentiae supernaturalis; virtusque illis identificata, est supernaturalis, hinc si exeat in actum, excent secundum suam virtutem, dantque esse actus secundum suam virtutem: producunt enim talem effectum, qualem ejus virtutem habent, cur ergo assumendo motivum naturale illa principia supernaturalia Physicè influentia in actum, non producent actum supernaturale; & ad quam producendum ordinantur natura sua, ordinantur autem ad actum supernaturale.

Non nego tamen, quod divinitus fieri possit, ut etiam producant actum naturale, sicut enim miraculose potest assumi naturale ad producendum aliquid supernaturale, ita miraculose potest assumi supernaturale ad producendum aliquid naturale.

PROBATOR 3. Potest ex motivo supernaturali non supernaturaliter concurrente fieri actus naturalis. Ergo & ex motivo naturali supernaturalis, accedente principio effectivo supernaturali.

(Z) 4 DICENDUM

Tractatus V.

272

DICENDUM 3. Ex motivō naturali modo naturali concurrente; nec accedente ullo principio elativō, impossibile est fieri actum supernaturale.

PROBatur. Quia nulla posset ostendi causa, quæ illi attribuat supernaturalem. Et certe si motivum naturale modo omnino naturali concurrens, principiaret actum supernaturale, supernaturale non esset supra vires naturæ, quia neque supra vires illius motivi. Ut autem adhucatur quid sit sentiendum de Doctrina Lug. sup. taeta.

NOTA 1. Experiri fideles in multis actibus, de quibus presumuntur esse illos supernaturales, quod non moveantur honestate virtutis prout revelata; nec experimur in nobis accedentes ad Confessionem, quod doleamus propter summum bonum offensum, quod nobis est revelatum; sed sicut in bonitate. Porro si sciret aliquis se non elicuisse ante Confessionem, dolorem supernaturalem, teneretur repetere illam Confessionem ob defectum partis essentialis, qui debet esse dolor supernaturalis. Si ergo dicatur defacto (ut dicit Lugo) ex parte motivi differre dolorem naturalem, & supernaturalem, quod supernaturalis respiciat bonum v. g. revelatum, sit ut qui certus esset se ex tali proposito bono, non elicuisse dolorem, deberet repetere Confessiones, quod nemo dixerit.

NOTA 2. Esse secundum spem Christianam, quod ex motivo supernaturali defacto fiat actus supernaturalis, quia facient quod in se est Deus non denegat gratiam, & Evangelium invitat nos, ut intuitu Dei operemur, hinc si ita ut Evangelium docet operamur, spem habemus quod supernaturaliter operemur: nam has operationes intendit Evangelium.

NOTA 3. Non esse secundum spem Christianam quod ex motivo naturali possit fieri actus supernaturalis. Ratio est, quia defacto in Evang. quotiescumque fit mentio actuum naturalium v. g. dandi potum aquæ frigidæ, semper additur, vel in nomine meo, vel mihi fecisti &c. similia, quæ notant non esse secundum spem Evangelii, quod ex motivo naturali, defacto fiat actus supernaturalis, & si quæ sunt in oppositum Historiæ, v. g. illa de eo qui pauperem panis buccella percusit & tamen meritus est, id explicari debet, quod scilicet in ipso projiciendi actu relaxerit illi aliquid Christiani motivi, licet adjuncta fuerit executioni imperfectione impatiens. Certè enim actus naturalis malus, non potest habere supernaturale præmium.

QUÆRERES? Per quid tandem actus supernaturalis differat à naturali, dicam differre diversitate specifica fundata in distinctis definitionibus, quod scilicet actus supernaturalis dicat superantiam exigentia cujuscunq; creabilis substantiæ, quod non habet actus naturalis. Quod si Quæras: unde cognosci debeat quod hæc definitio huic actui conveniat; dicam cum Trid.

quando est actus sicut oportet. Quo si quæras, unde cognoscitur quod sit ille actus prout oportet ad salutem? Dico tunc cum principium supernaturale, influit effectivè in illum actum secundum virtutem suam propriam, eriam potentiam elevando. Sed hunc influxum nos discernere non possumus, speramus tamen. Et hæc Doctrina inter alios Molina, in Conc. 14. a. 13. d. 34.

DICES. Cum Ripalda d. 46. n. 1. Actus fidei supernaturalis est omnino certus, naturalis autem incertus, certitudo autem & incertitudo sunt differentiae essentiales actus intellectus, ex modo tendendi in objectum. Ergo etiam modo tendendi in objectum, differentia actus naturalis & supernaturalis.

RESPONDEO. Conc. etiam ex modotendendi differre actum naturale & supernaturale; sed nego quod præcisè ex modo tendendi certo vel incerto supernaturale sint, de quo hic quærebatur; sed supernaturale tantum ratione principi productivi illorum actuum, ejusque supernaturalis. Addo quando superiori difficultate dictum est, quod in motivo supernaturali modo sibi proportionato movente procedatur actus supernaturalis, in ly modo sibi proportionato, includitur per nos principium elicivum supernaturale, nam præcisè à motivo, per hanc tractata, non desumitur supernaturalitas. Quanquam dictum aliás, ubi de certitudine fidei, quod Actus Naturalis & Supernaturalis fidei, eidem motivo innitentes, sint non nisi ratio ne principii inæquales, in certitudine.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR 1. Auctoritas.

1. AUCTORITAS est S. Pauli i. ad Thessal. 2. gratias agentis Deo quod credidissent verbo Dei, ut est Verbum Dei. Ergo sequitur actum illum ex illa auctoritate elicatum fuisse supernaturale.

RESPONDE TUR. Auctoritatem hanc non esse contranos: non enim negamus posse esse fuisseque illum, de quo Paulus, actum supernaturale ob Auctoritatem Dei, sed negamus dum ob Auctoritatem Dei fit, semper esse supernaturale.

2. AUCTORITAS est Pontificum qui hanc propositionem Baji damnarunt. Disputatio, inquit, illa duplicitis amoris, naturalis videlicet quod Deus amat ut auctor nature, & gratuitæ, quo Deus amat ut beatificator est; vana est & commentaria. Quæ tamen propositio verificatur per nos, cum censemus Deum ut Auctorem gratiæ, posse nos amare amore naturali; & ut Auctorem materiæ amore supernaturali.

RESPONDE TUR. Hoc, in quo damnatur Bajus, est, quia negabat distinctionem duplicitis amoris; hoc nos non negamus.

3. Auctoritas

3. AUCTORITAS est. Quod hæc sententia Semi-Pelagianismum sapiat: Nam Semi-Pelagiani docuerunt duplēcē esse fidem, quandam perfectam, quandam imperfectam. Si autem de obiecto supernaturali credibili potest fieri actus naturalis & supernaturalis, fit, ut admittamus duplēcē illam fidem Semi-Pelagianorū.

RESPONDETUR. Errorem Semi-Pelagianorum non fuisse in hoc quod duplēcē fidem admiserint, sed quod illam fidem imperfectam naturalē dicebant esse initium iustificationis, quod nos non dicimus.

4. AUCTORITAS Aug. L. contra Julian. c. 3. Noviris ergo, non officiis, sed finibus discernendas esse virtutes.

RESPONDET Riplada citat. d. 45. num. 18. agere illic Aug. non de præsenti materia, sed de distinctione virtutis à virtutis; in progressu autem delabi ad hoc, quod ad virtutem non sufficiat honesta agere, quod solum voluit Julianus, sed & honestē. Inde tamen non sequitur, quod circa idem obiectum non possit actus naturalis & supernaturalis fieri.

5. AUCTORITAS est S. Thom. I. 2. q. 63. a. 3. Supernaturales actus distinguuntur à naturalibus per motiva.

RESPONDETUR. Loqui S. Thom. de eo quod fit ut plurimum & quidem secundum spēm Christianam, vel loquitur S. Thom. quod distinguuntur actus supernaturales, per motiva supernaturalia, non utcunque sed modo sibi proportionato concurrentia, vel loquitur de specificatione extrinseca, non intrinseca, petibiliab ipsiis principiis efficiens.

OBJICIT 2. Actus naturalis & supernaturalis non specificatur essentialiter ab obiectis, ut conclusum, non etiam à potentia: quia hæc naturales. Ergo à nullo.

RESPONDETUR. Specificari illos ratione principiorum supernaturalium, modo sibi debito concurrentium, & ratione potentiarum naturalium, prout elevatarum.

INSTATUR. Elevatio illa cum sit accidentalis, non mutat esse naturæ. Ergo adhuc actus ab illa concurrente productus, debet esse naturalis effectus enim sequitur debiliorem partem.

RESPONDETUR. Negando Conseq. Effectus autem sequitur debiliorem partem, quando agens potentius non elevat debilitatem inferioris; ad eum modum, quo manus periti scriptoris, elevat manum imperiti.

OBJICIT 3. Si circa obiectum supernaturalē posset daria actus naturalis, posset Deus ut est in se, adeoque intuitivē videri viribus naturæ, quod non conceditur.

RESPONDETUR. Concedimus circa obiectum supernaturalē posse dari actum naturalē, sed non concessimus quod illud obiectum sit intuitivē videndum. Et licet quidem abstracta notitia circa Deum prout est in se, possit

dari & naturalis & supernaturalis, non tamen sequitur dandam visionem Dei & naturalem, & supernaturalē, nec id ex hac tenus dictis deduci potest.

OBJICIT 4. Si circa obiectum naturale, ex motivo naturali, potest esse actus naturalis, & ex motivo supernaturali naturalis actus, sequitur non esse in potestate humana elicere actum supernaturalē; homo enim de se solum poterit operari circa obiectum propositum: ad Deum autem spectabit determinare, quod fiat actus naturalis vel supernaturalis.

RESPONDETUR. Sequi ex nostra sententia, quod non sit in potestate hominis gratiā divinā non adjuti, elicere actum supernaturalē, licet sit in potestate ejus quā adjuti, & non determinabit, se quidem homo electivē ad actum supernaturalē, procedente electione ex intuitivā notitia differentiæ actus naturalis à supernaturali: hanc enim non habet, sed determinabit à Deo, faciente creaturā rationali, quod in se est. Nec inde sequitur per nos destrui totum fundamentum necessitatis gratiā, si circa obiectum supernaturalē possit versari actus naturalis, quia per nos, licet non ideo erit necessaria gratia, quia est attingendum obiectum supernaturalē, erit tamen necessaria, quia est attingendum sicut oportet, & modo obiectis proportionato.

OBJICIT 5. Actus ille quo Hæreticus negans purgatorium, credit Trinitatem, est certus: quia innititur Auctoritati divinæ, est etiam obscurus: quia innititur revelationi, quomodo ergo est naturalis? Cū nullus actus naturalis sit certus, & tamen invidens.

RESPONDETUR. Negando quod actus naturalis aliquis non possit esse certus & obscurus, si sit actus innitens cæteroqui motivo supernaturali, & continet prædicta certificativa, ut continet auctoritas Dei dicentis, quam etiam Ethnici, pro certificativa assumunt. Differat tamen ille actus etiam in certitudine ab actu supernaturali, quia certitudo actus desumetur non solum à motivo, sed etiam à principio, impotenti de se, concurrens ad aliquid incertum, & hanc certitudinem non habebit actus naturalis, de quo hic, nec enim ad eum concurret habitus fidei supernaturalis, qui habitus est certissimorum. Unde nec ille actus fidei naturalis meritorius erit vitæ æternæ. Quia quamvis omnes actus, qui versantur circa obiectum supernaturalē, si sicut oportet, ordinentur ad vitam æternam; secus si sicut non sicut oportet, ut non sit sicut oportet, actus naturalis.

OBJICIT 6. Habitū supernaturales non possunt haberī viribus naturæ. Ergo nec motivū supernaturalē poterit attingi viribus naturæ.

RESPONDETUR. Consequens esse verum, si procedat de motivo supernaturali intuitivē attingen-

X I N D E X.

tingendo; secūs si procedat de motivo abstrāctivè attingendo. Unde non tenebit Paritas: quia inter effectum & causam debet spectari propotion, ut vi proportionis, perfectionem effectus in se contineat caula, nihil autem naturale continet perfectionem supernaturalis, adeoque nec continebit perfectionem habitus supernaturalis; non est autem necesse ut cognitio abstractiva contineat perfectionem entitativam motivi, consequenter poterit moveri, à motivo supernaturali, actus naturalis.

Objicit 7. Actus desumunt suam speciem ab objecto formalī, quod principium per nostram doctrinam ruit.

RESPONDETUR. Specificationem extrinsicam & terminativam desumū ab objectis, intrinsica autem habetur ex ipsam entitatem, quā ab hoc vel illo principio, proportionatē ad illius agendi vim participatur, potest autem principium naturale concurrere, movente motivo supernaturali, adeoque producere adhuc actum naturalem.

Tractationem de Peccatis exceptit materia de Gratia, demum de Ente supernaturali. Utinam à peccatis translatos Gratia in novam etiam & supernaturam agentem transferat nos Creaturam.

Ad M. D. G. Bq; V. Honorem.

b.M.

I N D E X

Titulorum in hoc Opere contentorum.

TRACTATUS I.

D E <i>Vitiis & Peccatis.</i>	5
DISPUTATIO I.	
<i>De Virtu & Peccato ut sic.</i>	6
QUÆST. I. <i>Quomodo explicandum peccatum ut sic</i>	6
QUÆSTIO II. <i>De Peccato Theologicum ut sic</i>	9
Difficultas I. An peccatum Theologicum in ratione offensae sit infinitum simpliciter	ib.
Difficultas II. Solutio Objectionum	11
<i>Punctum Difficultatis 1.</i> Argumentum peritum ex satisfactione Christi	ib.
<i>Punctum Difficultatis 2.</i> Proponuntur alia fundamenta oppositorum	13
<i>Punct. Diff. 3.</i> Solvuntur instantiae recentiores	18
QUÆSTIO III. <i>De Peccato Philosophico ut sic</i>	21
Difficultas I. Potestne committi aliqua actio graviter malam sine uila Dei memoria?	22
Difficultas II. An peccatum factum sine advertentia ad offensam Dei sit offensa Dei	25
<i>Punct. Diff. 1.</i> Quid tenendum?	ib.
<i>Punct. Diff. 2.</i> Solvuntur reliquæ objectiones	27
Diff. III. An sit possibilis suppositio, in qua absque advertentia ad Dei offensam commissum peccatum, sit mortale?	29
QUÆSTIO IV. <i>De Peccato ut sic, in quantum est contra legem</i>	31
QUÆSTIO V. <i>De malitia in peccato inclusis</i>	32

TRACTATUS II.

<i>De Divisionibus Peccati</i>	35
DISPUTATIO II.	
<i>De Divisione in peccatum Commissionis & Omissionis</i>	ib.
QUÆSTIO I. <i>De Peccato Commissionis</i>	ib.
Difficultas I. An in positivo, an in negativo sit malitia Commissionis	ib.
<i>Punct. Diff. 1.</i> Proponuntur tenenda Conclusiones	ib.

<i>Punct. Diff. 2.</i> Examinantur rationes pro secunda conclusione	3
<i>Punct. Diff. 3.</i> Probatur intentum	40
Diff. II. Quid importet negatio rectitudinis debitis esse peccato	42
<i>Punct. Diff. 1.</i> Proponuntur recentiorum explicaciones	ib.
<i>Punct. Diff. 2.</i> Afferuntur reliquæ explicaciones	43
<i>Punct. Diff. 3.</i> Concluditur intentum	45
Diff. III. Solvuntur objectiones	47
QUÆSTIO II. <i>De Peccato Omissionis</i>	5
Diff. I. proponuntur quædam huc concorrentia	5
Diff. II. An sit possibilis pura omissionis libera	5
Diff. III. Solvuntur objectiones	19
QUÆSTIO III. <i>Positâ possibilitate pura omissionis libera, dandanæ illa Deo?</i>	62

DISPUTATIO III.

<i>De aliis Divisionibus peccati</i>	6
QUÆSTIO I. <i>De divisione in Mortale & Veniale</i>	6
QUÆSTIO II. <i>De divisione in proprium & Originale</i>	6
Diff. I. Quid per alios contineri voluntates posterorum in voluntate Adami?	70
Diff. II. Explicatur ista continentia voluntatum	71
Diff. III. Explicatur essentia originalis	76
QUÆSTIO III. <i>De aliis divisionibus peccati</i>	78

TRACTATUS III.

<i>De reliquis materiis de peccatis concernentibus</i>	79
DISPUTATIO IV.	

<i>De Causis, subiecto & Penis peccati</i>	80
QUÆSTIO I. <i>De Causis peccati</i>	80
Diff. I. Quare per alios Deus non sit causa peccati	80
Diff. II. Quare Deus non est causa peccati	81
Diff. III. Objectiones in oppositum	81
QUÆSTIO II. <i>De subiecto peccati</i>	81
Diff. I. An sit possibilis creatura potens peccare venialiter, & non mortaliter, & c. converto?	82
Diff.	